

УСТУПКІ ДЗЯРЖАВЫ
Ў МЫТНЫМ САЮЗЕ
ПАВІННЫ БЫЦЬ УЗАЕМНЫМІ
І ЗБАЛАНСАВАНЫМІ

Беларусь чакае, што фарміраванне Мытнага саюза будзе заснавана на прынцыпах раўнапраўя і ўзаемнай выгады з улікам інтарэсаў кожнага з бакоў. Аб гэтым Прэзідэнт Беларусі Аляксандр Лукашэнка заявіў 17 лістапада на нарадзе па пытанні фарміравання Мытнага саюза.

«Мы чакаем, што гэта якасна новае інтэграцыйнае ўтварэнне будзе заснавана на прынцыпах раўнапраўя і ўзаемнай выгады, забеспячэння свабоды перамяшчэння тавараў і паслуг, універсальнага нетарыфнага рэгулявання, аднолькавых умоў гаспадарання для прадпрыемстваў, установаў неагрунтаваных бар'ераў ва ўзаемным гандлі», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Аляксандр Лукашэнка выказаў сумненне наконт таго, ці ў поўнай меры ўлічаны інтарэсы Беларусі на этапе ўзгаднення умоў Мытнага саюза. «Шчыра скажу, мяне непакоіць, ці дастаткова абаронены і поўнаасцю ўлічаны беларускія эканамічныя і знешнепапільныя інтарэсы на этапе узгаднення умоў Мытнага саюза», — заявіў Прэзідэнт.

У канцы лістапада ў Мінску на пасяджэнні Міждзяржсавета ЕўрАзЭС плануецца падпісанне дакументаў, якія павінны пакласці пачатак функцыянаванню Мытнага саюза трох дзяржаў: Беларусі, Казахстана і Расіі. «Напярэдадні прынцыпа канчатковага рашэння я чакаю ад усіх, перш за ўсё ад урада, поўнай і ўсебакоў справядзачы аб дасягнутых у ходзе падрыхтоўчай работы выніках. Ці вырашыць Мытны саюз тэма праблемы, з якімі мы сутыкнуліся пры будаўніцтве Саюзнай дзяржавы?» — задаў пытанне Прэзідэнт.

«Я ведаю, што зарэзервалі для сябе шэраг палажэнняў па найбольш важных пазіцыях і Казахстан, і Расія», — сказаў Аляксандр Лукашэнка, дадаўшы, што «Расія і Казахстан у нечым падобныя, паколькі ў іх ёсць галоўнае — вуглевадародная сыравіна». На думку кіраўніка беларускай дзяржавы, гэта сведчыць аб тым, што яны будуць выступаць кансалідавана.

«Наша эканоміка зусім іншая. Напрыклад, калі б тут была яшчэ і Украіна, было б прасцей, таму што ў нас эканоміка падобная. Тут жа мы са сваёй эканомікай можам застацца сам-насам», — лічыць Прэзідэнт.

Паводле яго слоў, беларускія перагаворшчыкі не праўляюць неабходную ў такіх выпадках напорыстасць. «Стварэцтва ўражанне, што мы пайшлі па шляху найменшага супраціўлення, уступаючы свае пазіцыі і не атрымліваючы нічога прадметнага ўзаем, акрамя запэўненняў і абяцанняў, — сказаў кіраўнік дзяржавы. — Папярэджанне асабліва: ніякія запэўніванні і абяцанні, што вы гэта вырашыце ў будучым, не прымаюцца. Рашэнне трэба прымаць цяпер. Мы ведаем, як гэтыя запэўненні рэалізуюцца». «Зноў, як ужо не раз было, мы своечасова не клапацімся аб абароне нашых нацыянальных інтарэсаў, а потым гэта выходзіць на самы высокі ўзровень і даводзіцца гэтыя пытанні вырашаць кіраўнікам дзяржаў. Гэтага быць не павінна, таму што гэта прымае цалкам іншы кірунак», — дадаў ён.

Прэзідэнт адзначыў, што ў яго ёсць шэраг пытанняў па Адзіным, мытным тарыфе, які плануецца ўвесці ў дзеянне з 1 студзеня 2010 года. «Урад дакладвае, што ён ужо ўзгоднены і гатовы да падпісання кіраўнікамі дзяржаў, — сказаў беларускі лідар. — Ці зроблены дакладныя разлікі і аналіз па кожным напрамку і па кожнай таварнай пазіцыі на прадмет магчымай выгады або страты? Ці праведзена работа з беларускімі арганізацыямі і прадпрыемствамі па ўліку іх інтарэсаў і падрыхтоўцы да новых умоў гаспадарання?»

Аляксандр Лукашэнка лічыць, што ўсе ўступкі ў Мытным саюзе павінны быць узаемнымі і збалансаванымі. Ён са шкадаваннем канстатаваў, што на сёння няма ніякай яснасці ні па пытанні аб адмене экспортных пошлінаў на нафту, якія прымяняе Расія, ні па адзіным цэнаўтварэнні на прыродны газ і іншыя энергарэсурсы на тэрыторыі Мытнага саюза. «Доўга аб тым, што гэтыя пытанні будуць урэгуляваны потым у рамках адзінай эканамічнай прасторы, не пераканаўчыя. Ніякія запэўненні, клятваў і абяцанняў не прымаецца. Выращаць павінны цяпер. Мы павінны быць бачныя канкрэтныя рашэнні», — падкрэсліў кіраўнік дзяржавы.

Няма янасанці ў тым, як будуць размяркоўвацца паміж бюджэтамі трох дзяржаў мытныя пошліны за імпартаваныя тавары з трэціх краін. Ці не панясе бюджэт Беларусі страты ў сувязі з выкарыстаннем такога варыянта? «Ці зможам мы кампенсавана ўпущаныя выгады ад супрацоўніцтва з трэцімі краінамі, удзельнічаючы ў Мытным саюзе, сфарміраваным пераважна на умовах расійскага боку?» — звярнуўся да прысутных Прэзідэнт. — Нельга ж забываць, што ў цяперашніх умовах удзел Беларусі ў Мытным саюзе набывае глыбокі геапалітычны сэнс. Пры ўдзеле ў Мытным саюзе Беларусь страчвае частку свайго эканамічнага суверэнітэту ў пытаннях гандлёвых адносін з трэцімі краінамі і ў нейкай ступені ставіць пад пагрозу некаторыя ачынных таварытворцаў». Кіраўнік беларускай дзяржавы таксама цікавіць, ці атрымае Беларусь пры гэтым магчымасць выйсці на якасна новае, больш высокі ўзровень доступу і прынцыпнасці на рынках Расіі і Казахстана.

Звяртаючыся да членаў урада, Аляксандр Лукашэнка папярэдаў, што ён ацэнка магчымых негатыўных наступстваў для эканамічнай і палітычнай беспяспекі краіны будзе ўзята за аснову пры прынцыпі канчатковага рашэння беларускім бокам на вышэйшым узроўні аб уступленні Беларусі ў Мытны саюз. «Вы павінны разумець, што любая памылка, лобі пралік тут будуць вельмі драгя каштаваць краіне і народу. Такім чынам, выносы рабіце самі», — сказаў на заканчэнне Прэзідэнт.

У ходзе абмеркавання, што доўжылася больш за дзве з паловай гадзіны, былі дэталёва прааналізаваны ўсе плюсы і мінусы ўдзелу Беларусі ў Мытным саюзе, варыянты развіцця сітуацыі пасля 1 студзеня 2010 года пры рэалізацыі гэтай інтэграцыйнай ініцыятывы. Выказаліся розныя думкі прадстаўніцтваў урада, Адміністрацыі Прэзідэнта, Нацыянальнай акадэміі навук, ішла актыўная дыскусія.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

ФОРМУЛА АБАРОНЫ
АД ГРЫПУ: МАСКА + ГІГІЕНА РУК
+ РЭСПІРАТОРНЫ ЭТЫКЕТ

Рэспубліканская інфармацыйная кампанія па прафілактыцы сезоннага і пандэмічнага грыпу стартвала ўчора ў Беларусі. Яна з'яўляецца часткай сусветнай інфармацыйнай кампаніі па барацьбе з пандэміяй, а ў ролі яе ініцыятара выступілі Міжнародная Федэрацыя Таварыстваў Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесяца і Сусветная арганізацыя аховы здароўя (СААЗ).

Цяпер узровень захваральнасці на сезонны і пандэмічны грып у Беларусі пачаў зніжацца. Аднак у суседніх краінах сітуацыя па-ранейшаму застаецца напружанай. І яе далей будзе развівацца эпідэцыя на еўрапейскім кантыненте і ў нашай краіне сёння ніхто прагназаваць не бярэцца. Даводзіцца толькі канстатаваць, што пандэмічны грып з'яўляецца даўняй і папулярнай хваробай, якая перадаецца праз каментарыі і прычэпкі. Даводзіцца толькі канстатаваць, што пандэмічны грып з'яўляецца даўняй і папулярнай хваробай, якая перадаецца праз каментарыі і прычэпкі. Даводзіцца толькі канстатаваць, што пандэмічны грып з'яўляецца даўняй і папулярнай хваробай, якая перадаецца праз каментарыі і прычэпкі.

Вопыт паўднёвага паўшар'я планеты, дзе першая хваля пандэмічнага грыпу А/Н1Н1 ужо прайшла, сведчыць пра тое, што ўсе выпадкі цяжкага працякання грыпу звязаны з познімі зваротамі хворых па медыцынскаму дапамому. — паведаміў на прэс-канферэнцыі ў Нацыянальным цэнтры па пытаннях кіравання Бюро Сусветнай арганізацыі аховы здароўя ў Рэспубліцы Беларусь Ягор Зайцаў.

ЗВЯЗДА

Б Е Л А Р У С К А Я Г А З Е Т А

18 ЛІСТАПАДА 2009 г.
СЕРАДА
№ 218
(26576)

Кошт 600 рублёў

ВЫДАЁЦЦА 3 9 ЖНІўНЯ 1917 г.

Крысціна

ходзіць
у дзевяты клас,
Вадзіму — 28.
Маленькаму
Ромку
тры месяцы.

«Мама кажа:
НЕШТА Ў ЦЯБЕ, ДАЧКА,
ЖЫВОТ ПАДАЗРОНА РАСЦЕ...»

У Беларусі ўсё часцей здаецца, што дзятчаты нараджаюцца ў 13-14 гадоў. Карэспандэнт «Звязды» Глеб ЛАБАДЗЕНКА сустраўся з юнымі мамамі ў Нясвіжы і распытаў, як так атрымліваецца.

Чаму менавіта Нясвіж? Пра тэзісны юных мам я даведваўся з дайджаста навінаў — адным радком было напісана, што воць, маўляў, трынаццацігадовая нараджакюць, і ўжо не першы раз. У гатэлі «Нясвіж» супрацоўніца на рэцэпцыі здзіўлена паглядзела на мяне: — А што тут дзіўнага? У наш час гэта, на жаль, стала звычайнай з'явай — ужо колькі разоў так было...

— Толькі ў маёй школе ўжо тры выпадкі за апошнія гады, — пацвердзіў мне знаёмы нясвіжскі настаўнік.

Тэлефаную ў радзіліню. — Нічога вам не скажу, будзе да звышпапулярнага ўрача ляркіні. — адказвае мне загадчыца радзіліні Святлана ДАВЫДЗЕНКА.

— Нічога не ведаю, першы раз ад вас чую!.. — адказвае мне галоўны ўрач Нясвіжскай раённай ляркіні Зміцер ПУЛЯК. — Зараз перазавоў ў радзіліню, пералытаю.

Праз 10 хвілін. — Вас падманулі, — кажа мне

Зміцер Аляксеевіч. — У радзіліні мне казалі, што ніводнага выпадку ў гэтым годзе не было...

Самым дасведчаным апынуўся райвыканкам. Начальніца Упраўлення па працы, занятасці і сацыяльнай абароне насельніцтва Ірына ЧАМЯРЭЎСКАЯ глядзіць у кам'ютары — і кажа: — Зараз на ўліку тры няпоўнагадовыя мамы, яшчэ наўдана было

восем — павырасталі. Мы іх усіх ведаем, тэрытарыяльны цэнтр тры-мэ ўсіх на ўліку...

І ўжо зусім даверліва Ірына Антонаўна дадае: — Ведаецца, маёй дачцэ цяпер 15 гадоў... Дык я калі з гэтымі юнымі мамамі сутыкаюся, думаю — хоць бы мяне, Божа, такая доля мінавала...

Тры сённяшнія мамы на ўліку — гэта тры розныя меладрамы. Самая свежая — 16-гадовая Вікторыя з вёскі Лянь пад Нясвіжам. Першага Максіму нарадзіла ў красавіку 2008-га, другога, Мацея, — у ліпені 2009-га. Сям'я прыстойная, але з журналістам размаўляць адмаўляюцца. Кажуць, усё ў нас добра, ніякай дапамогі не трэба, на дваіх дзяцей 600 тысяч атрымліваем.

Другі выпадок можна назваць самым удальным — ёй 17, яму 21. Жывуць у Снове, ён працуе на агракамбінце, добра зарабіць, нават дзяржаўную дапамогу не атрымлівае, бо прыбытак дастатковы.

Трэцяя — Крысціна з вёскі Карцэвічы пад Нясвіжам — сама прыйшла да мяне ў рукі — з'явілася ў выканкам афармляючы дакументы на бесплатнае харчаванне, калі я гутарыў там з чыноўнікамі.

Маленькая, прыгожынка, сярэнькая, як котка. Сядзіць і сараміла пазірае на журналіста, акрамя ўсё хоцца ведаць. Знаёмлюся з яе прывымымі бацькам Сяргеем, напрошваюся ў госці. Драгога пытаюся ў Крысціну ўсё ж ёсць, пры гэтым уважліва падбіраючы словы. Дзіўнае адчуванне — размаўляць з чалавекам, на 9 гадоў за цёмна маладзёшым, у якога ўжо ёсць дзіця... Асабліва калі табе са- мому 23...

Як невадураць
«КІДАЛА» «ГАНДЛЯВАЎ» ДАРАГІМІ АЎТО

У Мінску на вуліцы Святлода правахоўнікі затрымалі прайдзісцвета, істотна набыўшага свае кішкі грошамі тых працяікоў, якія разлічвалі набыць дарагія аўтамабілі з ШІА і зварталіся па яго дапамому. Як паведаміў карэспандэнт «Звязды» прэс-адфіцэр Кастрычніцкага РУУС Мінска Сяргей Чабатароў, сваіх кліентаў махляр «лавіў» ў інтэр-наце. Дакладней, 29-гадовае хітрун разлічвалі там абвешці, што гатовы даставіць са Злучаных Штатаў аўтамабілі, кошт якіх быў значна ніжэйшы, чым склаўся зараз на аўтарынку — зніжка ў яго вагалася мінімум ад 1 тысячы долараў ШІА. Прычым, прапаноўваў ён толькі дарагія аўтамабілі — ад 20 тысяч долараў. Нягледзячы на апошнее, ахвотных набыць «жалезнага каня» ў яго са зніжка хапала.

Тым больш, што «кідала» пры асабістай су- стрэчы са сваімі кліентамі не тушаваліся, распісваючы выгоды супрацоўніцтва з ім, і прад'яўляў пашпарт: маўляў, любы падвох выключаны. Іншая рэч, які выявілася, пашпарт на імя Алега Супруна, якім казьяраў прайдзісцвета, быў не яго дакумент за 50 долараў ён набыў у іншага чалавека, які сабраў з «зялёным змеём», і ўключіў туды сваё фота. Такі падвох ніхто і не заўважыў.

Што ж датычыцца самой схемы выманьвання грошай, то тут махляр асабліва не мудрагеліста. Дамовіўшыся з кліентам аб маршы аўто, ён патрабаваў перадаплату. Калі чалавек аддаваў яму патрабаваную суму, «перагоншчык» яшчэ пару дзён трымаў яе на тэлефоне з даверлівай ахвярай, а пасля знікаў — збываўся ад яго непатрэбна «сімі». Праўда, як кажуць, з кожнага правіла ёсць выключэнні. Трапіўся і гэтак хітрун уніклівы кліент, з дапамогай якога значычню удалося вывесці на чыстую ваду. Гэты пацярпелы звярнуўся да паслуг махляра з мэтай набыць аўтамабіль «Таёта» за 24 тысячы долараў ШІА. Выкулі і перадаплату — 3 тысячы долараў ШІА. Але ў нейкі момант зразумеў, што нешта ідзе не так. І звярнуўся па дапамогу да супрацоўніцка аддзела па барацьбе з эканамічнай злачыннасцю. Затрымаў яго «бізнесмена» правахоўнікі падчас другога сустрачкі з падманутым кліентам, калі апошні рабіў другі «ўзнос» на карысць «дарадзена» — перадаваў яму 12,5 мільёна рублёў.

На ўчарашні дзень у міліцыю звярнуўся ўжо восем чалавек, якія сталі ахвярамі згаданага махляра. У гэтых пацярпелых падазроны «выцучаны» калі 20 тысяч долараў ШІА. Не выключана, што падманутых людзей куды больш, вядзецца далейшае следства.

Ігар ГРЫШЫН.

СЯДЗЕЛКА ПА ЗНІЖАНЫХ КОШТАХ

Пенсіянеры сталіцы могуць разлічваць на новыя сацыяльныя паслугі

Найбольш высокі сярэдні памер пенсій статыстыка традыцыйна адзначае менавіта ў сталіцы. Яшчэ адна і не менш значная перавага Мінска — добрая сацыяльная інфраструктура. І разам з тым жыццё ў буйным горадзе мае свае асаблівасці. Тут практычна адсутнічае такая крывіца даходаў, як прасядзібына гаспадаркі, вельмі адуцельным артыкулам выдаткаў, асабліва восенню і зімой, з'яўляюцца камунальныя паслугі, у рэшце рэшт сам узровень пенсій — ва ўсіх вельмі розны. Таму не сакрэт, што многім непрацаздольным мінчанам не абясыцца без дадатковай дапамогі. Якія яе варыянты? Зрэшты, забарадзіць з гэтым пытаннем мы паспрабуем з дапамогай галоўнага спецыяліста аддзела адраснай дапамогі і гандарных праблем камітэта па працы, занятасці і сацыяльнай абароне Мінгарвыканкама Таццяны Васільёўны КНЯЗЕВАЙ.

Даход. І плюс абставіны. Першае, пра што трэба ўгадаць у складанай сітуацыі, гэта адрасная сацыяльная дапамога. Яе прадастаўленне залежыць ад узраўноўна дабрабыту. Так, сёння права на штомесячны адрасныя выплаты дае даход у памеры менш за 100 працэнтаў, а на аднаразаваць выплаты — даход менш за 120 працэнтаў бюджэту пражыткавага мінімуму на чалавека ў месяц. У сваю чаргу цяпер БПМ складае 250 070 рублёў.

Пры гэтым ужо з наступнага года ўмовы для атрымання аднаразававай адраснай сацыяльнай дапамогі стануць больш жакімі — даход менш за 150 працэнтаў ад БПМ. Да таго ж таксама з 1 студзеня інвальды III групы і бацькі дзяцей да 18 гадоў, якія інвальды не з'яўляюцца, але па заключэнні ўрачоў маюць патрэбу ў спецыяльных медыцынскіх прыстасаваннях, змогуць звяртацца па мэтавую дапамогу на набыццё неабходных сродкаў тэхнічнай рэабілітацыі.

Варта заўважыць, што адрасная дапамога (апроч набыцця тых жа сродкаў сацыяльнай рэабілітацыі) мае строгуую «прывязку» да даходаў. Але можа здарыцца так: пенсія нібыта някласка, але вырашыць якую-небудзь праблему (скажам, якая з'явілася пасля

БЕЛАРУСКІ ЯЎРЭЙ СТАЎ ЧЭМПІЁНАМ СВЕТУ ПА БОКСЕ

Юрый Форман, які адабраў чэмпіёнскі пояс WBA ў Даніэля Сантаса, да дзевяці гадоў жыў у Гомелі. Баец, які днёмі стаў у ШІА суперзоркай, узгадвае родны горад у сваіх інтэрв'ю.

Тытул чэмпіёна свету 29-гадовае Юры выйграў прыгожа і пераканаўча. У 12-раўндавым паядынку, які прайшоў у Лас-Вегасе, беларускі яўрэй два разы паклаў на канвас рынга дзейнага чэмпіёна пуртарыканца Даніэля Сантаса. Юры паказаў цудоўны тактычны бой, не кідаўся стрымгалю, кваліфікавана падводзіў камбінацыі левай рукою і выкідаў імпльвівы нестандартныя серыі. Ад правай рукі Формана Сантас і патрапіла ў наклаўны.

— Мне падабаецца гук чэмпіёнства. Сёння гэта стала рэальнасцю. Дзякуй Усцявішчыну, які даў мне сілы, — выказваўся Юры Форман на прэс-канферэнцыі пасля чэмпіёнскага двубоя. — Я буду трэніравацца далей і буду па-ранейшаму адчуваць голад перамою. Гэта была мая мара з самага дзяцінства.

Table with exchange rates for various currencies including USD, EUR, and BYR.

ISSN 1990 - 763X
Падпілі цэны на часопіс «Галоўны Бухгалтар» ГбБ на 2009 год у радзіліні па самай выдатнай цене. Тэлефон радзіліні: 209-69-01.

Прэзідэнт Рэспублікі Беларусь Аляксандр Лукашэнка павіншаваў Прэзідэнта Латвійскай Рэспублікі Валдзіса Затлерса з нацыянальнымі святамі — Днём абвешчання Латвійскай Рэспублікі

Аляксандр Лукашэнка падкрэсліў, што Беларусь надае вялікае значэнне добраўладжэнню сувязям з Латвіяй. «Перакананы, што беларуска-латвійскія адносіны і надалей будуць паспяхова развівацца і ўмацоўвацца на карысць дзвюх краін», — адзначыў Прэзідэнт.

Прэс-служба Прэзідэнта Рэспублікі Беларусь.

Прамая лінія
ВРВІ і грып

Прафілактыка і лячэнне вострых рэспіраторных вірусных інфекцый, грыпу, а таксама ускладненняў, абумоўленых гэтымі захворваннямі, будуць у полі зроку нашай чарговай медыцынскай «прамой лініі». Сёння на вашы пытанні па нумарам: 8 (017) 292 38 92 і 292 38 21 з 14.00 да 15.30 адкажа кандыдат медыцынскіх навук, дацэнт кафедры інфекцыйных хваробаў Беларускай медыцынскай акадэміі паслядыпломнай адукацыі Святаслаў Алегавіч ВЕЛЬГІН.

Цэны на каштоўныя металы зноў «пацяжэлі»

Пастановай Міністэрства фінансаў з 17 лістапада зацверджаны новыя цэны на каштоўныя металы ў вырабах і леме, што скупляюцца ў фізічных асобаў (акрамя куплі-продажу банкаўскімі і нябанкаўскімі крэдытна-фінансавымі арганізацыямі каштоўных металаў у выглядзе мерных зліткаў і манет у фізічных асобаў) і пастаўляюцца ў Дзяржафон. Апошні раз яны змяніліся з 1 кастрычніка, дагэтуля — з 1 жніўня.

З вышэйпазначанай даты скупачныя цэны ў рублях за грам металаў наступныя. Золата ў вырабах і леме: 375-й пробы — 29 740 рублёў (на стане з 1 кастрычніка было 27 770 рублёў за грам металаў); 500-й пробы — 39 660 рублёў (37 030 рублёў); 583-й і 585-й пробы — 46 400 рублёў (43 320 рублёў); 750-й пробы — 59 490 рублёў (55 540 рублёў); 900-й пробы — 71 390 рублёў (66 650 рублёў); 916-й пробы — 72 660 рублёў (67 830 рублёў); 950-й пробы — 75 350 рублёў (70 350 рублёў); 958-й пробы — 75 990 рублёў за грам металаў (70 950 рублёў за 1 кастрычніка). Пляціна ў вырабах і леме: 950-й пробы — 96 170 рублёў за грам металаў (з 1 кастрычніка было 90 720 рублёў). Серабро ў вырабах і леме: 750-й пробы — 990 рублёў (910 рублёў); 800-й пробы — 1060 рублёў (970 рублёў); 875-й пробы — 1160 рублёў (1060 рублёў); 916-й пробы — 1210 рублёў (1110 рублёў); 925-й пробы — 1220 рублёў (1120 рублёў); 960-й пробы — 1270 рублёў за грам металаў (1170 рублёў — з 1 кастрычніка).

Сяргей СТАРЫНАЎ.

ПО ПОРУЧЕНІЮ ОАО «ОРГГИШЕПРОМ» (ПРОДАВЕЦ) КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА)

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже здания гаража и проходной, об. пл. 292 кв.м, расположенного по адресу: г. Минск, пер. Софьи Ковалевской, д. 44. Начальная цена с НДС (снижена на 50%) — 321 441 440 бел. руб. Задаток 10 % от начальной цены. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 11.09.2009 г. Аукцион состоится 25.11.2009 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 24.11.2009 г. до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12. Сайт в интернете: www.rlt.by.

ПО ПОРУЧЕНІЮ ОАО «БЕЛСВЯЗЬСТРОЙ» (ПРОДАВЕЦ) КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА)

ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже зданий и сооружений крахмального завода, расположенного по адресу: Логойский район, г. Плещеницы, ул. Октябрьская, 89, в составе: здание главного корпуса, об. пл. 861,2 кв.м.; здание овохчерашнилка, об. пл. 563,9 кв.м.; здание котельной, об. пл. 168,3 кв.м.; весовая будка, об. пл. 93,8 кв.м.; сторожевая будка, об. пл. 18,1 кв.м. Начальная цена с НДС (снижена на 20 %) — 326 874 324 бел. руб. Площадь земельного участка 3,6980 га. Задаток 10 % от начальной цены. Подробное извещение опубликовано в газете «Звязда» от 09.09.2009. Аукцион состоится 10.12.2009 г. в 12.00 по адресу: г. Минск, ул. Чкалова, 5, каб. 324. Заявления на участие и необходимые документы принимаются по 09.12.2009 г. до 17.00 по указанному адресу.

Тел.: (8017) 224 61 34, 500 47 12. Сайт в интернете: www.rlt.by.

ПО ПОРУЧЕНІЮ ОАО «БЕЛОМО – ММЗ ИМЕНИ С.И. ВАВИЛОВА» КУП «МИНСКИЙ ОБЛАСТНОЙ ЦЕНТР УЧЕТА НЕДВИЖИМОСТИ»

ПРОВОДИТ ПОВТОРНЫЙ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже складского комплекса, расположенного в Минском районе, промузе «Колодицы» в составе: 1) Здание арочного складского помещения № 5, 679,5 кв.м.; 2) Здание арочного склада № 8, 697,5 кв.м.; 3) Здание арочного склада № 6, 373,3 кв.м.; 4) Здание склада, 652,8 кв.м.; 5) Здание котельной, 251,7 кв.м.; 6) Здание проходной, 36,6 кв.м.; 7) Здание сборно-щитового дома, 58,4 кв.м.; 8) Здание склада цемента и мела, 33,9 кв.м.; 9) Здание склада, 4316,6 кв.м.; 10) Здание блока металлических складов, 324,5 кв.м.; 326,3 кв.м.; 11) Здание металлического склада, 68,2 кв.м.; 12) Здание склада древесного лека, 54,8 кв.м.; 13) Здание автобусов, 25,2 кв.м.; 14) Здание трансформаторной подстанции, 117,7 кв.м.; 15) Здание насосной станции, 57,5 кв.м.; 16) Здание блока складских помещений, 844,7 кв.м.; 17) Здание складов, 141,0 кв.м.; 184,9 кв.м.; 240,5 кв.м.; 258,4 кв.м.; 18) Пристройка к сборно-щитовому дому, 70,5 кв.м.; а также сооружений и оборудования. Начальная цена с НДС (снижена на 50 %) — 8 079 611 394 бел. руб. Площадь земельного участка

СЯДЗЕЛКА ПА ЗНІЖАНЫХ КОШТАХ

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)
Старыя рэчы.

Таксама дарчыч?

Па-сапраўднаму краіны выпадак — гуманітарная дапамога. Звяртаюцца па яе не так часта, тым не менш, калі купіць новыя боты ці паліто на зімку цяжка, можа саптарбіцца і гэты варыянт. Самі правілы атрымання «гуманітаркі» паўсюль не аднолькавыя, але, як правіла, яна выдаецца непрацаздольным грамадзянам, шматдзетнымі і няпоўным сем'ям, а таксама сем'ям, дзе ёсць дзіця-інвалід.

— Калі ўзніка патрэба ў «рэчывай» або прадуктовай гуманітарнай дапамозе, трэба звяртацца ў тэрытарыяльны цэнтр сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва па месцы жыхарства, — працягвае Таццяна Князева. — Прычым тыя ж цэнтры аказваюць і іншую падтрымку — псіхалагічную, юрыдычны кансультацыі, тут працуюць разнастайныя гурткі, аддзяленні дэзнанага знаходжанні да інвалідаў. Плюс да таго, сёлета ў Мінску вызначана: адзінока жыхары сталіцы заходамі, меншымі па бюджэт прахрытовага мінімуму, могуць атрымаваць талоны на бясплатнае гарачае харчаванне.

Калі цяжка пагуляць з сабакам....

Зноў-такі ў тэрытарыяльны цэнтр трэба звяртацца ў выпадку, калі ў пенсіянераў ці інвалідаў I і II груп узніка неабходнасць у сацыяльных паслугах дома. Прычым калі тая паслуга аказваецца за грошы, колькасць візітаў сацыяльных работнікаў

БАНАНЫ Ў ШАКАЛАДЗЕ

3 пачатку года беларускія кандытары асвоілі больш за 170 новых відаў прадукцыі

Кандытарскія прадпрыемствы канцэрна «Белдзяржхарчпрам» маюць намер значна павялічыць колькасць традыцыйных падарункаў да Новага года: калі летась былі падрыхтаваныя каля 2 млн святковых набораў, то сёлета гэта лічба ўзрастае да 2,7 млн штук. З 1 лістапада ўрадуно ўзровень даходаў грамадзян краіны вага салодкіх падарункаў скла-дэ ад 300 грамаў да 2,5 кілаграма, а, адпаведна, кошт — ад 6 да 75 тысяч рублёў. Пры гэтым сёлета вядомыя айчыныя вытворцы «Камунарка» і «Слодчы» правядуць невялікі сумесны эксперымент: апроч цукерак, у некаторых наборах з'явіцца печыва.

Як паведаміла намеснік начальніка ўпраўлення каардынацыі і развіцця цукровай і кандытарскай галін «Белдзяржхарчпрама» Людміла Фаміна, у цэлым за студзень — кастрычнік прадпрыемствамі канцэрна выраблена больш за 74 тыс. тон салодкай прадукцыі. Прычым, нягледзячы на ​​павяць крызісу і змяншэнне спажываеўчага попыту на шэраг тавараў, тут удалося захаваць стабільнасць. Больш за тое, кавеецца, што па выніках года рост вытворчасці ў супастаўных цэнах тут скла-дэ 3 працэнты. І адна з прычын гэтага — павелічэнне магчымасцяў айчынных прадпрыемстваў.

Паводле праграмы развіцця галіны, за 2006—2010 гады яе магутнасць павінна ўзрастаць на 19,8 тыс. тон, што па сутнасці адпавядае аб'ёмам адной буйной кандытарскай фабрыкі. Толькі летась, адначасна Людміла Фаміна, была ўведзена лінія па вытворчасці цукерак асары з розным начиннем і шакладу дробнай расфасоўкі на фабрыцы «Спартак» —

БЕДНАЯ БАГАТАЯ РАСІЯ

Суседку чакае ўсплёск беспрацоўя?..

Сусветны банк лічыць недастатковымі захады расійскага ўрада па садзейнічання занятасці

Падчас нядаўняй паездкі ў Яраслаў дзівіла асабліва цікаўнасць, якую расіяне праявляюць да таго, як сёння жывуць і працуюць беларусы. Многія тамтэйшыя жыхары, з якімі давалося сустрэцца, не на словах адчулі эканамічны штурм пасля пачатку сусветнага крызісу, і не хаваючы зайдзросцяў таму, як мы зьтойём. Зрэшты, іх зразумець не складана: у адрозненне ад Беларусі, які тых крызіс пакінуў без працы ў Расіі, а значыць і без сродкаў для дастойнага жыцця больш як 772 тысячы чалавек. Такія звесткі па колькасці беспрацоўных прыводзіць прэс-служба Міністэрства аховы здароўя і сацыяльнага развіцця РФ. Марквуем, залішне казаць пра тое, якім ударам гэта стала для кожнага расіяніна, які апынуўся за бортам звыкллага жыцця.

Наогул, праблема з беспрацоўем для нашай краіны-суседкі на сёння адна з найбольш балючых тэм. Расійскія эксперты з сумам канстатуюць, што вышэйзададана лічба людзей, якія вымушана развіталіся са сваёй працай, далёка не апошняга мяжа — крызіс, на думку аналітыкаў, будзе і далей працягваць вызваляць там кадры. На жаль, пессімістычныя прагнозы пакуль спраўджаюцца: толькі за апошні тыдзень колькасць беспрацоўных грамадзян, зарэгістраваных у органах расійскай службы занятасці, павялічылася на 0,2 працэнта, і іх колькасць па стане на 11 лістапада склапае 2 мільёны 18 тысяч чалавек. За апошні тыдзень рост колькасці беспрацоўных наіраўся ў 46 суб'ектаў РФ, уключаючы, у прыватнасці, Астраханскую і Магаданскую абласці, Рэспубліку Каралію.

Разам з тым, і гэта прызнае шмат аўтарытэтных расійскіх выданняў, не ўсе беспрацоўныя звяртаюцца па дапамогу па працаўладкаванні ў службы занятасці. Таму, зазнае ІФХ.Ру, фактычная колькасць людзей, што шукаюць працу ў Расіі, значна вышэйшая. І калі сацыяльна-эканамічная сітуацыя ў краіне не зменціцца, то да канца гэтага года фактычная колькасць беспрацоўных можа склацца каля 10 мільёнаў чалавек. А ў тым выпадку, калі сітуацыя пагоршыцца, рэальна беспрацоўе можа вырасці нават да 12 мільёнаў чалавек. Бадай, самае непрыемнае ў гэтай сітуацыі тое, што простыя расіяне пакінуць сам-насам з праблемай па пошуку новай працы. Гэта значыць, вымушаныя самастойна выкараскавацца

выбіраецца самастойна. Гэта «замацоўваецца» дагаворам.

— Зацверджаны пералік агульнадаступных паслуг, і кожны можа выбіраць з гэтага пераліку штосці для сябе, — адзначае Таццяна Князева. — Напрыклад, часцей за ўсё сацыяльных работнікаў просяць схадзіць у краму ці ў атэку, заплаціць за камунальныя паслугі, прыбраць у кватэры. Больш за тое, калі-нікілі мы ідзем на пашырэнне «стандартнага спісу» і выконваем іншыя не зусім звычайныя, але рэальныя просьбы пажылых людзей і інвалідаў — закансерваваць садавіну, выглыць сабаку ў двары, звязі хатнюю жывёлу да ветэрынара. Кошт работы сацыяльнага работніка ва ўсіх рэгіёнах розны, у Мінску ён складае 1069 рублёў за гадзіну. Аднак гэты тарыф цалкам выкарыстоўваецца толькі ў дачыненні да тых, хто мае ў сталіцы працаздольныя сваякоў. Пенсіянеры і інваліды, у якіх працаздольныя сваякоў у горадзе няма, атрымліваюць права на 50-працэнтную зніжку. А адзінока пажылых грамадзян і інвалідаў з пенсій, меншай па бюджэт пражитковага мінімуму, сацыяльны работнік можа наведваць бясплатна.

— Сума аплаты атрымліваецца не надта вялікая, асабліва калі ўлічыць, што пераважна большасць пенсіянераў, інвалідаў I і II груп карыстаюцца 50-працэнтнай зніжкай, — адзначае Таццяна Князева. — Тым не менш зразумела: «лішчкі» грошай у гэтых людзей не было ніколі. Таму прадугледжана магчымасць звяртання па дапамогу сацыяльнага работніка не пастаянна, а толькі час ад часу — і 2-раз у месяц. Калі гаворка ідзе аб аказанні агульнадаступных паслуг, тут дзей-

БАНАНЫ Ў ШАКАЛАДЗЕ

3 пачатку года беларускія кандытары асвоілі больш за 170 новых відаў прадукцыі

Кандытарскія прадпрыемствы канцэрна «Белдзяржхарчпрам» маюць намер значна павялічыць колькасць традыцыйных падарункаў да Новага года: калі летась былі падрыхтаваныя каля 2 млн святковых набораў, то сёлета гэта лічба ўзрастае да 2,7 млн штук. З 1 лістапада ўрадуно ўзровень даходаў грамадзян краіны вага салодкіх падарункаў скла-дэ ад 300 грамаў да 2,5 кілаграма, а, адпаведна, кошт — ад 6 да 75 тысяч рублёў. Пры гэтым сёлета вядомыя айчыныя вытворцы «Камунарка» і «Слодчы» правядуць невялікі сумесны эксперымент: апроч цукерак, у некаторых наборах з'явіцца печыва.

Адначасова пераўзбраенне дазволіла значна пашырыць асартымент. З пачатку гэтага года кандытарскія прадпрыемствы асвоілі вытворчасць больш чым 170 новайа. Напрыклад, «іскрынкам» «Камунаркі» сталі цукеркі і батончыкі сфупе, «Спартака» — новыя віды цукерак з арэхамі, «Чырвонага Мазыраніна» — вітамінізаваны зэфір, удалай распрацоўкай «Чырвонага харчавіка» аказаліся арыгінальныя цукеркі «бананы ў шакладзе», кампанія «Ваніла» прапанавала французскія дэ-серты», «Першая шакладная кампанія» вывела на рынак горкі шаклад з дабавкамі міндалю і цукатаў, горкі шаклад з біскупам, а неўзабаве у крамах з'явіцца малочны шаклад з дабаўленнем натуральных экстрактаў зялёнай гарбаты і лімоніка.

Дарчыч, варта заўважыць: раней значная частка айчынскага рынку тут «закрываўлася» імпартам.

Адна з пераваг айчынай прадукцыі ў параўнанні з замежнымі аналагамі — больш нізкая ціна. Па асобных відах розніца даходзіць да 60 працэнтаў. Між тым, імпорт — тэма асаблівава. Сёлета ён скарачаецца, але па-ранейшаму амаль займае чвэрць айчыннага рынку. І ў той лічбы па дваволі аб'ектыўна прычына. Сёння агігульнае «ўнутранае» спажыванне Беларусі ацэньваецца ў 160 тыс., тады як агігульных магут-

нічае той жа тарыф — 1069 рублёў за гадзіну. І выкарыстоўваецца тая ж сістэма зніжкаў. Пры гэтым зручна, што заплаціць за аднаразовыя паслугі можна непасрэдна на месцы — па прыходным ордэры.

Аднак агульнадаступнымі прызнаныя не ўсе паслугі. Адпаведна, на некаторую, больш складаную дапамогу, вызначаны асобныя тарыфы. Так, у сталіцы прыгатаванне абеда ацэньваецца ў 4790, чыстка ўручную 10 «квадратных» метраў дывана абдзецца ў 960, чыстка ваннай — у 1240, ракавіны — 510, унітаза — 960, ручное мыццё кілаграма білізны будзе каштаваць 2370, а мыццё халадзільніка без размарожавання — 1860 рублёў. Да таго ж у некаторых выпадках тут будучы выкарыстоўвацца мыійныя сродкі заказчыка.

— Насамрэч справе, кошт «дадатковых» паслуг у параўнанні з паслугамі агульнадаступнымі вышэйшы, але тут нельга сідкаваць за рахунак рэальныя выдаткі, — заўважае Таццяна Князева. — Да таго ж сацыяльныя паслугі абмежаваныя пярыватнікаў. У прыватнасці, гэта можна сказаць пра сідзелак. Гадзіна іх працы ў нас па буднях удзень ацэньваецца ў 5240, па буднях у начны час з 22 да 6 гадзін — у 6080, а па выходных і святах — у 7430 рублёў. Дарчыч, паслугі сідзелак насамрэч карыстаюцца папулярнасцю, прычым сёння сацыяльныя службы тут здольныя здавальніць попыт: за апошні час нам удалося вырашыць ці не галоўную праблему — з кадрамі.

Сяргей ГРЫБ.

У БЕЛАРУСІ ЗМЯНЯЮЦА ЎМОВЫ РЫНЯЦЦЯ ГРАМАДЗЯН НА ЎЛІК МАЮЧЫХ ПАТРЭБУ Ў ПАЛІАШЭННІ ЖЫЛЛЁВЫХ УМОЎ

У Беларусі змяняюцца ўмовы прыняцця грамадзян на ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў, прадастаўлення жылых памішканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду, што прывядзе да скарачэння чарговасці. Прэзідэнт Беларусі 16 лістапада падпісаў указ № 545, якім уносіцца дапаўненні і змяненні ва ўказ ад 29 лістапада 2005 г. № 565 «Аб некаторых мерах па рэгуляванні жыллёвых адносін».

У прыватнасці, выклічаецца неабходнасць засялення ў месцы тэрмін свабодных жылых памішканняў, прызначаных для аяслення грамадзян з жылых дамоў, што падлягаюць зносу, а таксама павялічваецца да двух месяцаў тэрмін засялення жылых дамоў, пабудаваных у сельскай мясцовасці за кошт бюджэтных сродкаў і льготных крэдытаў.

На ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў не могуць быць прыняты грамадзяне, забяспечаныя агульнай жылёй плошчай больш як 15 кв.м на чалавечна. Гэта мера датычыцца членаў імяцінаў уласніка жыллага памішкання (маюць роўня з уласнікам правы карыстання займаемым жылым памішканнем), наймальніка жыллага памішкання сацыяльнага карыстання і членаў яго сям'і, іншых членаў сям'і, якіх прэтэндуюць быць прыняты на такі ўлік. Пры прыняцці грамадзян на ўлік разлік забяспечанасці агульнай плошчай будзе вызначана, зыходзячы з сумы плошчы ўсіх жылых памішканняў, што знаходзяцца ва ўласнасці або карыстанні грамадзяніна і членаў яго сям'і, з якімі ён прымаецца на ўлік, як прадугледжана цяпер.

Выклічаецца магчымасць паўторнага будаўніцтва жылля на льготных умовах, устаноўленых для маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў, грамадзянінамі, якія пабудавалі жылое памішканне на такіх умовах і займаюць яго на падставе дагавора найму, арэнды, бязвыплатнага карыстання, але не рэгіструюць права ўласнасці або на гэта памішканне.

Удакладняю таксама правілы прыняцця на ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў асобаў без пэўнага месца жыхарства.

У сувязі з гэтым вытворчыя «рэзервы» будучы ўзрастаць. І зноў-такі павінны пашырыцца асартымент, у наступным годзе «Камунарка» збіраецца набыць новую лінію і павялічыць вытворчасць сфупе, «Спартак» — асвоіць шакладныя батончыкі з новым смакам, «Першая шакладная кампанія» — новыя цукеркі з садавінай, «Слодчы» — печыва павышанай намакальнасці для дзіцячага харчавання. Плюс да таго, павысяцца працабына да якасці імпарту. Як паведаміла Людміла Фаміна, у найбліжэйшы час пачне работу новая лабараторыя ў ННЦ па харчаванні Акадэміі навук. Лабараторыя будзе праводзіць кантроль усяго шакладна, які ўвозіцца ў нашу краіну.

Што да экспарту беларускай кандытарскай прадукцыі за мяжу, то для расоубавання на рынку той жа Расіі айчыныя вытворцы займаюць вырашэннем дзвюх задач — перанайменнем некаторых выдольных гатункаў цукерак і стварэннем новых брандаў. Прычым самі па сабе чыжаксы з пастукаўкі ў Расійскую Федэрацыю прывялі да дыверсіфікацыі напрамку продажу. Сёння 37 працэнтаў экспарту прыпадае на «трацік карышкі» — у прыватнасці, на ШІА, Ізраіль, а таксама дзяржавы Сярэдняй Азіі.

Сяргей ГРЫБ.

У Беларусі змяняюцца ўмовы прыняцця грамадзян на ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў, прадастаўлення жылых памішканняў дзяржаўнага жыллёвага фонду, што прывядзе да скарачэння чарговасці. Прэзідэнт Беларусі 16 лістапада падпісаў указ № 545, якім уносіцца дапаўненні і змяненні ва ўказ ад 29 лістапада 2005 г. № 565 «Аб некаторых мерах па рэгуляванні жыллёвых адносін».

У прыватнасці, выклічаецца неабходнасць засялення ў месцы тэрмін свабодных жылых памішканняў, прызначаных для аяслення грамадзян з жылых дамоў, што падлягаюць зносу, а таксама павялічваецца да двух месяцаў тэрмін засялення жылых дамоў, пабудаваных у сельскай мясцовасці за кошт бюджэтных сродкаў і льготных крэдытаў.

На ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў не могуць быць прыняты грамадзяне, забяспечаныя агульнай жылёй плошчай больш як 15 кв.м на чалавечна. Гэта мера датычыцца членаў імяцінаў уласніка жыллага памішкання (маюць роўня з уласнікам правы карыстання займаемым жылым памішканнем), наймальніка жыллага памішкання сацыяльнага карыстання і членаў яго сям'і, іншых членаў сям'і, якіх прэтэндуюць быць прыняты на такі ўлік. Пры прыняцці грамадзян на ўлік разлік забяспечанасці агульнай плошчай будзе вызначана, зыходзячы з сумы плошчы ўсіх жылых памішканняў, што знаходзяцца ва ўласнасці або карыстанні грамадзяніна і членаў яго сям'і, з якімі ён прымаецца на ўлік, як прадугледжана цяпер.

Выклічаецца магчымасць паўторнага будаўніцтва жылля на льготных умовах, устаноўленых для маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў, грамадзянінамі, якія пабудавалі жылое памішканне на такіх умовах і займаюць яго на падставе дагавора найму, арэнды, бязвыплатнага карыстання, але не рэгіструюць права ўласнасці або на гэта памішканне.

Удакладняю таксама правілы прыняцця на ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў асобаў без пэўнага месца жыхарства.

МАСКА + ГІГІЕНА РУК...

(Заканчанне. Пачатак на 1-й стар.)

— Тут дзейнічае «залатое» правіла 48 гадзін з моманту з'яўлення першых сімптомаў захворвання. Са-праўды, да пандэміі свайго часу, сведкамі якой мы з'яўляемся, пры-былі пандэмічныя грыпу. У якасці верагодных «кандыдатаў» разглядаюцца расійска, французская і нямецкая вакцыны. Аб'ём паставак вакцыны, якую плануецца набыць за кошт сродкаў рэспублі-канскага бюджэту, пакуль таксама ўдакладняецца. А вакцынацыя мо-жа распаўсюдзіцца ў уснежні.

Кіраўнік Прадстаўніцтва Міжнароднай федэрацыі таварыстваў Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесця ў Беларусі, Малдова і ва Украіне Джо Лауры звярнуў увагу журналістаў на важнасць шырокай тлумачальнай работы сярод насельніцтва, якая будзе пера-шакджаць распаўсюджванню панічных настрояў.

—Інфармацыйная кампанія пад назвай «Ваша лепшая абарона — вы самі!» базіруецца на пці асаўчых правілаў, якія павінны зааўваць кожны чалавек, які не хоча заразіцца вірусам грыпу, — патлумачыў Джо Лауры. — Трэба рэгуля-рна мыць рукі з мылам, асабліва пасля кантактаў з хворым чалавек-ам. Абавязкова трэба прычыкаваць рот пры кашлі і чханні. Ад сураз-моўцы трэба трымацца на адлег-

— «старыя» і «новыя» бедныя. Паводле ацэнак Сусветнага банка, Расія застаецца па-ранейшаму краінай з адным з самых высокіх узроўняў беднасці сярод краін СНД; горш жыве толькі насельніцтва Казахстана і Украіны, Грузіі і Азербайджана. У той час, адначасова эксперты Сусветнага банка, які ў Беларусі, Таджыкістане і Узбекістане (размова пра краіны Садружнасці) сітуацыя выглядае больш спрыяльна. У 2009 годзе доля бедных у Расіі, гэта значыць тых, хто жыве менш як на 5 долараў у дзень, складале 17,7 працэнта (чэрвеньскі прагноз — 17,4 працэнта). Прычым Сусветны банк адносна Расіі адзначае «невялікую глыбіню, якая характарызуе беднасць»; нават пры вызначэнні эндычнай сярэдняга даходу грамадзяне рызкуюць трапіць у лік бедных. Як тлумачыцца ў дакладзе, апошніх можна ўлічваць як асобаў, якія не так даўно адносіліся да бедных, якія маюць слабую сувязь з рынкам працы, і не маюць значнага ўзроўню зберажэння, але якія атрымалі выгоду з нядзяння крадзівягата і будаўнічага буму. Разам з тым, эксперты сумняваюцца, што ў набліжэйшай будучыні сітуацыя для простых грамадзян нейкім чынам можа паляпшыцца. Паводле прагнозаў, сёлета маж-на чакаць, што ў Расіі ўмеранае ўздушэнне эканаміка зможа істотна адзіцца на сацыяльных паказчыках. Паводле ацэнак Сусветнага банка, мажэ запатрабавацца не менш як тры гадзі, каб узровень беднасці вярнуўся на дакрызісны ўзровень.

Зрэшты, расіяне, з якімі давалося сустрэцца, спадзяюцца ўсё ж такі на лепшае і мараць пра тое, што ўжо ў наступным годзе іх дабрабыва насуперак усім прагнозам можа істотна павялічыцца. Хацелася б, каб іх аптымізм быў падмацаваны жаданнем расійскіх уладаў па стварэнні ўмоў для эканамічнага росту РФ, які забяспечыць адпаведна і рост даходаў простых грамадзян. Як вядома, толькі на голым энтузіязме далёка не зойдзеш.

Ігар РЫГОРАЎ.

Пры падзеле чаргі поўнагадова члены сям'і будуць прымацца на асобы ўлік не з даты нараджэння, як было раней, а з даты наступлення паўналецця.

Унесены таксама змяненні ў паліашэнні, якія датычацца пры-бывання ў жылых памішканнях спе-цыяльнага службовага жыллёвага фонду. Так, грамадзянам, якія пра-жываюць у жылых памішканнях спе-цыяльнага службовага жыллёвага фонду і не маюць ва ўласнасці (карыстанні) іншых жылых па-мішканняў, прадастаўлена права быць прызнанымі маючымі патрэ-бу ў паліашэнні жыллёвых умоў. Акрамя таго, грамадзянам, якія адрацавалі больш як 5 гадоў у дзяржаўных органах, размешча-ных ў адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінках, у межах якіх ёсць зоны наступнага аяслення і зоны з правам на аясленне, — права быць прынятымі на ўлік маючых патрэбу ў любым мясцовым выка-наўчым і распрадучым органам або ў адміністрацыйна-тэрытарыяльных адзінках, у межах адпаведнай вобласці.

Уведзены пнягядовы тэрмін абмежавання прыняцця на ўлік маючых патрэбу ў паліашэнні жыллёвых умоў грамадзян, якія пагоршылі свае жыллёвыя ўмовы шляхам пераводу жыллага памішкання, што належыць ім, у нежылое. Для вы-ключэння зупоўжывання такой нор-ма уведзена і адносна грамадзян, якія зарэгістраваны ў населеных пунктах Мінскага раёна (у дамах прыватнага жыллёвага фонду па дагавору найму) і прэтэндуюць быць прынятымі на ўлік маючых па-трэбу па месцы такой рэгістрацыі.

Пры пераводзе грамадзяніна на работу ў іншую арганізацыю ўвадзіцца абмежаванне тэрміну падачы заявы аб прыняцці на ўлік маючых патрэбу па новым месцы работы з даты прыняцця на такі ўлік па ранейшым месцы работы (заява павінна быць пададзена не пазней як за 6 месяцаў з дня па-ступлення на работу).

Павялічваецца з двух да шасці месяцаў тэрмін прадастаўлення жылых памішканняў дзеем-сіратам і дзецям, якія застаюцца без апекі бацькоў, пры дасягненні імі паўналецця, якія не маюць ва ўлас-насці або ў карыстанні жылых па-мішканняў або не могуць быць усе-лены ў жылое памішканне, з якога выбылі (да прадастаўлення жылых памішканняў) сацыяльнага

МАСКА + ГІГІЕНА РУК...

вося разлічваюць на бясплатную вакцыну ад свайго грыпу ад СААЗ беларусам не даводзіцца — гэта не дазвільчаць нашы эканамічныя па-казчыкі. Таму ў Беларусі ўжо абве-шчаны тэндэр на закупку вакцыны супраць пандэмічнага грыпу. У якасці верагодных «кандыдатаў» разглядаюцца расійска, французская і нямецкая вакцыны. Аб'ём паставак вакцыны, якую плануецца набыць за кошт сродкаў рэспублі-канскага бюджэту, пакуль таксама ўдакладняецца. А вакцынацыя мо-жа распаўсюдзіцца ў уснежні.

Кіраўнік Прадстаўніцтва Міжнароднай федэрацыі таварыстваў Чырвонага Крыжа і Чырвонага Паўмесця ў Беларусі, Малдова і ва Украіне Джо Лауры звярнуў увагу журналістаў на важнасць шырокай тлумачальнай работы ся-род насельніцтва, якая будзе пера-шакджаць распаўсюджванню панічных настрояў.

—Інфармацыйная кампанія пад назвай «Ваша лепшая абарона — вы самі!» базіруецца на пці асаўчых правілаў, якія павінны зааўваць кожны чалавек, які не хоча заразіцца вірусам грыпу, — патлумачыў Джо Лауры. — Трэба рэгуля-рна мыць рукі з мылам, асабліва пасля кантактаў з хворым чалавек-ам. Абавязкова трэба прычыкаваць рот пры кашлі і чханні. Ад сураз-моўцы трэба трымацца на адлег-

Надзея НІКАЛАЕВА.

УП «МІНСКІЙ ГОРОДСКОЙ ЦЕНТР НЕДВИЖИМОСТИ» (ОРГАНИЗАТОР АУКЦИОНА) 21 ДЕКАБРЯ 2009 ГОДА ПРОВОДИТ ОТКРЫТЫЙ АУКЦИОН

по продаже единым лотом принадлежащих ООО «Реддвей и К» (продавец) капитальных строений. На торги выставляются:

Наименование и характеристики имущества, входящего в состав лота	здание водно-оздоровительного центра площадью 140,8 кв. м (незавешенное законсервированное капитальное строение с инв. номером 600/У-96992); поля фильтрации площадью 270 кв. м (незавешенное законсервированное капитальное строение с инв. номером 600/У-96993)
Местонахождение имущества	Минская область, Минский район, Боровлянский с/с, д. Боровляны
Сведения о земельном участке	земельный участок площадью 0,6296 га предоставлен в постоянное пользование для строительства водно-оздоровительного комплекса; кадастровый номер 62368060110001310, 62368060110001310
Начальная цена с учетом НДС	1 355 000 000 белорусских рублей
Сумма задатка	68 000 000 белорусских рублей

К участию в аукционе допускаются юридические и физические лица, предоставившие организатору аукциона следующие документы: заявление на участие в аукционе; заявление об ознакомлении с документами, продаваемым имуществом, порядком проведения аукциона; заверенные копии учредительных документов (для юридических лиц) и свидетельства о регистрации (для физических лиц) и индивидуальных предпринимателей); согласие на о правах и обязанностях сторон в процессе подготовки и проведения аукциона (в двух экземплярах); заверенную банком копию платежного поручения, подтверждающего внесение задатка; а также иные документы в соответствии с порядком проведения аукциона.

Задаток перечисляется на расчетный счет УП «Минский городской центр недвижимости» № 3012024570010 в филиале ОАО «БПС-Банк» по Минской области, г. Минск, код 153001331, УНП 190398583.

Победителем торгов признается участник, предложивший наивысшую цену за продаваемый лот. Процедура проведения торгов указана в порядке проведения аукциона

Індальгенцыя для ЖЭСа ЯК СФАРМАВАЦЬ ВА ЎЛАСНІКА ЖЫЛЛЯ ПАЧУЦЦЕ АДКАЗНАСЦІ

Нізкая якасць утрымання жыллёвага фонду — адна з глабальных праблем нашай краіны, якая ўзнікла не учора і не пазаучора. Па колькасці зваротаў і скаргаў камунальных служб стабільна ўтрымліваюць лідарскія пазіцыі. Людзі наракаюць на нездавальняючае тэхнічнае абслугоўванне шматпавярховікаў, на якасць правядзення бягучых і капітальных рамонтаў і інш. Для таго, каб неяк змяніць сітуацыю да лепшага і пры гэтым заклікае жылцоў выконваць свае абавязкі, былі прыдуманы розныя формы аб'яднання ўласнікаў жылля. У чым іх сутнасць і якую рэальную карысць прыносяць самакіраванне жылцтвам, мы папрасілі расказаць старшыню раённай Рэспубліканскага сацыяльна-асветнага грамадскага аб'яднання «Сумеснае домаўладанне» Эдуарда ПАТУШКА.

— Самакіраванне заклочаецца ў цывілізаваным дэмакратычным падыходзе да арганізацыі кіравання нерухомасцю, праз агульныя сходы, выбар праўлення, праз заочнае галасаванне і г.д. (карацей кажучы, праз уцягненне жылцоў у працэс кіравання) — патлумачыў Эдуард Уладзіміравіч. — Абавязкі кіравання вынікаюць з абавязкаў уласніка. Згодна з Грамадзянскім і Жыллёвым кодэксамі, кожны ўласнік абавязаны ўтрымліваць сваю маёмасць у тэхнічна спраўным стане, клапаціцца аб ёй і г.д. У выпадку з асобным домам, дзе адзін уласнік, усё зразумела (ён сам перакрывае дах, праводзіць рамонт). У шматкватэрным доме абавязкі ўласніка распаўсюджваюцца на элементы агульнай маёмасці (дахі, гарышчы, пад'езды і г.д.). Аднак жылцы, як правіла, не з'яўляюцца прафесіяналамі ў пытаннях кіравання, акрамя таго, у іх звычайна няма на гэта часу, таму свае функцыі па ўтрыманні маёмасці яны могуць перадаць іншай асобе (арганізацыі), заключыўшы дагавор на кіраванне. Падкрэсліў: сёння жылцы хоць і плацяць за тэхнічнае абслугоўванне, але не ведаюць, што яны самі павінны займацца сваёй маёмасцю, кіраваць ёю ці мець дагавор на кіраванне.

У шматкватэрных дамах узнікаюць адносіны паміж уласнікамі, якія называюцца сумесным домаўладаннем. Як іх арганізаваць — прапісана ў Законе «Аб сумесным домаўладанні» ад 1998 года.

— Пяніцце «сумеснае домаўладанне» прымяняе да любога жыллёвага фонду?

— Менавіта так. Яно распаўсюджваецца на любы адносіны, дзе ёсць 2 і больш уласнікаў агульнай маёмасці. У кожнага жылца ёсць уласнік — не важна, дзяржава ці прыватная асоба.

У згаданым раней законе прапісана, што сумесным домаўладаннем можна кіраваць адным з некалькіх спосабаў. Першы — неспрэчнае кіраванне. Яно прымяняецца, калі ўласнікаў не больш за 5. На агульным сходзе яны заключаюць дагавор аб сумесным домаўладанні (без утварэння юрыдычнай асобы). Мяркуюцца, што пярэда заўбеды змяняць дамоўцыя, як здзяйсняецца кіраванне, якія плацяць рабіць, каму і г.д. Другі спосаб — праз таварыства ўласнікаў (сёння па краіне іх звыш 900). Тут правядзена стварэнне юрыдычнай асобы (таварыства), дзе галоўным органам кіравання з'яўляецца сход уласнікаў. Ён можа выбіраць праўленне ці старшыню таварыства. Таварыства ўласнікаў можа заключаць дагаворы на прадстаўленне яго камунальных паслуг, паслуг тэхнічнага абслугоўвання і любых іншых відаў паслуг (кансьержа, абслугоўвання ліфтаў). Таварыства выдэ сваю гаспадарчую дзейнасць шляхам складання каштарысу расходаў і даходаў на год, зыходзячы з аналізу ўсіх затрат свайго дома. Гадавы бюджэт прымаецца на агульным сходзе таварыства, і ўласнік дакладна ўяўляе — за што і колькі яны плацяць. Так дасягаецца ўдзел уласнікаў у працэсе абслугоўвання свайго дома. Акрамя таго, такія арганізацыі дазваляе збіраць грошы на тэхнічнае абслугоўванне, зыходзячы з рэальных затрат кожнага канкрэтнага дома.

— Як так разумею, адзін дом — адно таварыства ўласнікаў? Ці ў адным таварыстве могуць аб'яднацца жылцы некалькіх шматпавярховікаў?

— Самая галоўная ўмова для аб'яднання ў адным таварыстве некалькіх суседніх дамоў — наяўнасць сумеснай маёмасці (агульных інжынерных сетак, дваровай тэрыторыі). Сёння гэта асабліва актуальна, бо многія таварыствы хоць і атрымалі акт на зямлю прыватнай тэрыторыі, каб арганізаваць там аўтастанцыі. Натуральна, затраты пры гэтым узрастаюць (утрыманне ўсёй дваровай тэрыторыі, асфальтавае пакрыццё, шлагбаум, кансьержы і г.д.). Але, калі людзі ў гэтым зацікаўлены, яны згаджаюцца на дадатковыя расходы.

— Наша агульная вялікая праблема ў тым, што людзі не адчуваюць сябе ўласнікамі сваёй маёмасці...

— Акрамя таго, ніхто не расказвае ім пра іх адказнасць за яе ўтрыманне. Тым больш гэта не вынікае з тых плацяжоў, якія ўласнікі робяць на тэхнічнае абслугоўванне. Кожны дом — асаблівы, але ўсе плацяць аднолькавы тэрмін — агульную суму на тэхна-слугоўванне. Калі камунальныя плацяжы ў жылцоў больш-менш распісаны, то пра тэхнічнае абслугоўванне такога не скажаш. Атрымліваецца свайго роду індальгенцыя — жылцы выдаткаваў пэўную суму і самаадобіўся. Пры гэтым у ўласніка не фарміруецца пачуццё адказнасці. Возьмем просты прыклад. Цяпер шмат гавораць пра энергазберажэнне. Калі я павешу ў сваім пад'ездзе энергазберагальную лампачку, як я змагу адчуць станючы эканамічны эффект? Ніяк. Я ўсё адно плачу агульны тэрмін на тэхнічнае абслугоўванне. Эканомію ЖЭС, адпаведна ў яго ёсць і зацікаўленасць у эканоміі, а ў жылцоў яе няма, яны яе не бачаць. А вось калі б расходы на асвятленне пад'езда былі вынесены асобным артыкулам у жылцоў — людзі б разумелі, што і яны эканомяць свае грошы.

Самеае балючае пытанне — бягучыя рамонтны. Гэты пункт у жылцоў асобна не выдзелены. У чым праблема новабудуоўляў? Людзі, якія проста плацяць «адмазку» на тэхнічнае абслугоўванне, засяліўшыся ў новы дом, увогуле не ставяцца да маёмасці беражліва. Пачынаюць ламаць ліфты, пэдкаць пад'езды. Яны знаходзяць у жылцоў фіксаваную суму («тэхнічнае абслугоўванне») і не бачаць, што там ужо закладзеныя расходы на бягучы рамонт папсаванага імі пад'езда. Такія сітуацыі параджае безадказнасць у ўласнікаў, і абслуговыя арганізацыі. Няма каштарысу расходаў, няма прамых дагавораў паміж абслуговымі арганізацыямі і жылцамі. Атрымліваецца сітуацыя, калі ніхто нікому нічога не павінен.

Чаму ў нас капітальныя рамонтны праводзяцца пасля заканчэння нарматыўных тэрмінаў эксплуатацыі (40–50 гадоў), у той час як усе інжынерныя сеткі павінны мяняцца значна раней? На Захадзе не робяць капрамонтны, куды адправіць «убахваючы» усё, там праводзяць замены паступова, у адпаведнасць з тэхнічнымі патрабаваннямі і на аснове абследавання: выйшлі са строю водаправодныя сеткі — замянілі іх, электраправады — замянілі яе, яшчэ пазней — нешта іншае. І капрамонт у канчатковым выніку датычыцца толькі апорных канструкцый. Я лічу, што правядзенне такіх мерапрыемстваў мы можам падоўжыць нарматыўныя тэрміны эксплуатацыі дома.

— У нас любы рамонт ператвараецца ў спраўданае стыйнае бедства. Пры такім варыянце людзі будуць жыць ва ўмовах перманентнай разрухі...
— Гэта ўжо залежыць ад якасці работ, а таксама ад таго, хто з'яўляецца заказчыкам, хто выканаўца і як ва ўсім гэтым удзельнічаюць уласнікі. Сёння вельмі шмат скаргаў паступае менавіта на якасць правядзення капрамонтны. Чаму? Бо ўласнікі там фактычна не ўдзельнічаюць. Іх прасіць ставіць перад фактам — у вас праводзяць капрамонт. Скаргі паступаюць на якасць правядзення работ (некаму нешта разбілі, папсавалі...). Такія выпадкі павінны агаворвацца загадзя, на ўсе работы павінны быць зроблены праекты, з якім жылцоў трэба азнаёміць. Калі жылцы хоча правесці дадатковыя работы — гэта таксама павінна быць загадзя агаворана. Неабходны прэзыстыя дагаворныя адносіны. А ў нас гэтага няма.
(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

«НЮАНСЫ» СУПОЛЬНАГА ПРАЖЫВАННЯ

Як пакараць небяспечнага суседа?

Жыхарам першага паверха, што ў 4-м пад'ездзе дома № 32 па вуліцы Ландэра, мярка кажучы, не пашанцавала. Кватэра № 46, дзе пражывае грамадзянка Лаліта Вавшэвіч (а таксама прапісаныя яе шасцёра дзяцей і ўнучка), даўно зарэкамендавала сябе як сапраўдны прыгон.

Маці сямейства, пазбаўленая бацькоўскіх правоў, не так даўно вярнулася з лячэбна-працоўнага прафілактыя, адна са старэйшых дачок днямі забралі ў следны ізалятар, меншыя знаходзяцца ў інтэрнатах і дзіцячых дамах. — А дзе іх тата? — цікавілася ў суседзяў.

— Што вы, які тата? Хто іх увогуле лічыць, гэтых «татаў»? Іх тут столькі перабывала, прычым, розных нацыянальнасцяў, — тлумачыць суседка Тамара Ільінічэна. Яна з мужам, Віталем Іванавічам, жывуць у гэтым пад'ездзе даўно. Некалі добра ведалі бацькоў Лаліты — сцярджа-

юць, што гэта была нармальная сям'я. А потым, калі бацькі памерлі, пачалося ў кватэры № 46... вясёлае жыццё. Такое вясёлае, што ў іншых суседзяў часам валасы дуба ўставалі. — У кватэру зайсці страшна — бруд, пах, антысанітарыя... У халадзільніку, як кажучы, мыш павесілася. Але «гасцей» сюды цягнула як магнітам, — расказвае суседзі. — Па начах тут страх што рабілася... Нап'юцца — і пачынаюць разборкі, бойкі... Мы ў міліцыю некалькі разоў тэлефанавалі. Наряд прыязджае, звоняць у дзверы — а ўсё кампанія ўжо праз вокны павыскавала... Восі і апошняя ноч была неспакойнай, але мы нікуды не звярталіся — прывыклі ўжо, ды і сэнсу асаблівага няма.

У кватэры № 46 за няплату даўно адключаны вада і святло. Але, паводле слоў суседзяў, гаспадароў гэта не баяцца. Прыстасаваліся і жывуць, як тараканы, у «паходных умовах».

— Я некалі спрабавала Лаліту паўшчываць. Кажу: ну як жа так, мы, два інваліды, акуратна плацім за камунальныя паслугі, а хіба ты не павінна? Яна ў адказ: «А мне абавязаны прадаставіць паслугі, у мяне дзеці!». Восі ўся размова, — расказвае Тамара Ільінічэна. — Тых дзяцей, якіх яны меншыя, даўно дзяржава забрала. А старэйшая дачка па матчыных «слядах» пайшла.

Уласна кажучы, маральнае аблічча і паводзіны Вавшэвічаў вельмі цікавыя суседзям толькі ў той меры, у якой могуць парушыць іх спакой і дабрабыт. Перавыхоўваецца дарослы жанчыну ніхто не збіраецца — сваіх праблем хапае. А вось прымусяць яе выконваць хоць бы элементарныя правілы супольнага жыццявання спрабавалі, у тым ліку і з дапамогай органаў правапарадку. Але — безвынікова.

— Мы з мужам ніколі не думалі, што, выйшаўшы на заслужаны адпачынак, будзем мець такі «галіўны боль», — уздыхае Тамара Ільінічэна. — Я звярталася ў ЖЭС, але там разводзяць рукамі: што мы можам? Няўжо сапраўды няма ніякага выйсця?

На абслугоўванне ЖЭС № 24 Кастрычніцкага раёна сталіцы знаходзяцца 53 шматкватэрныя дамы. Забудова не новая, пачатку 70-х. Тут жывуць у пераважнай большасці дзеці і ўнучкі тых, хто некалі атрымліваў кватэ-

расоўныя выставы. Самеае галоўнае, каб гэта не было фармальна, каб яны напаяліся зместам.

— Міхал Васільевіч, людзям што больш за ўсё падабаецца?

— У кожным сельсавеце з мінулага года на паўстаўкі працуе інструктар па фізічнай культуры. Так мы адраджаем спартыўнае таварыства «Ураджай». Такі спецыяліст займаецца арганізацыяй фізікультурнай работы з насельніцтвам, ладзіць розныя спаборніцтвы з вясцоўцамі. Заняты праходзяць у мясцовых школах, а калі добрае надвор'е — на вуліцы, напрыклад, футбольныя спаборніцтвы. Яшчэ я лічу, што вельмі важна ў належным стане захоўваць помнікі Вялікай Айчыннай вайны — на тэрыторыі раёна іх 68. Дзець станючы вопыт па выхаванні дзяцей ва ўстановах новага тыпу — у сямейных дзіцячых дамах. Адзін з іх, у Стрэшчы, мы плануем наведваць разам з удзельнікамі пасяджэння Са-

МАСКВА НЕ АДРАЗУ БУДАВАЛАСЯ. ВІЦЕБСК — ТАКСАМА

Старшыня Віцебскага аблвыканкама Аляксандр КОСІНЦА асабіста сочыць за рэканструкцыяй плошчы Перамогі ў Віцебску. Зразумела, чаму — такога ўнікальнага аб'екта горадабудаўніцтва няма больш нідзе ў краіне.

Цяпер яна — галоўная плошча ў абласным цэнтры. Тут нядаўна запрацавалі чатыры сучасныя фантаны з падсветкай. Задумана, што фантаны яшчэ і музычнымі стануць. Кавярня пад адкрытым небам на 200 чалавек і рэстараны, крама «Віцебскі лён», першая ў горадзе спецыялізаваная крама «Дзіцячы свет» — усё гэтыя і іншыя аб'екты «праішудца» на плошчы — самы вялікай у краіне. На рэканструкцыю плошчы Перамогі аблвыканкам выдзелі-

Рэканструявалі і жылы дом, фасад якога выходзіць на плошчу. А за домам зрабілі добрую зону адпачынку. Тут можна пагуляць у баскетбол, валейбол, пакачацца на арэлях. Дарэчы, аналагічныя ўтульныя двары павінны з'явіцца і ў іншых месцах.

У далейшых планах — рэканструкцыя гістарычнай часткі плошчы Перамогі, дзе стаіць вядомы ўсім помнік героям вайны, які ў народзе мае назву «тры шыткі». Трэцяя частка задуманай рэканструкцыі закраме набярэжную ракі Заходня Дзвіна, на якую плошча Перамогі выходзіць.

Паводле слоў губернатара, будуць закульлены два цэпалабуды, на якіх можна будзе пракаціцца па хвалях вялікай ракі. Спецыяльна ствараюцца водныя маршруты. Атрымае развіццё парк ля вуліцы Калініна, які знаходзіцца ў раёне набярэжнай. Для людзей створаць зоны адпачынку — з кавярнямі і гэтак далей.

Колькі можна гараджанам ездзіць у Мінск ці Гомель, каб пакатацца, напрыклад, на катмаране, лодцы, ролікавых каньках? Усё гэта будзе ў нас. На месцы ўпадання ракі Віцебска ў Заходнюю Дзвіну паставім шлюз. І на ўсім участку ад ужо існуючай на Віцебска лодачнай станцыі да гэтага месца арганізуем праект малых судоў, — патлумачыў губернатара.

Гэта азначае не толькі развіццё платных паслуг, але і стварэнне людзям усіх неабходных умоў для цікавага адпачынку.

Як расказаў губернатара, у Віцебску будзе свой Дысанійланд — ля Лядовага палаца. Размясціцца на плошчы 35 гектараў. А Віцебскі заапарк, які месціцца ў сусветнай велічыні. Ужо цяпер распрацоўваецца план самых розных забаўляльных мерапрыемстваў. На плошчы ўстанавяць вялікія экраны, каб можна было трансляваць у прамым эфіры тэляжы канцэрты «Славянскага базару ў Віцебску»...

Да паслуг наведвальнікаў стварылі пункты пракату — у пракат можна ўзяць дзіцячыя аўтамабілі, ролікі і гэтак далей. Ставляць тут і самую вялікую навагоднюю ёлку ў краіне.

(Заканчэнне на 2-й стар. «МС».)

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

ДА ЗЯМЛІ — З ЛЮБОЮ

— Самеае галоўнае, каб людзі адчулі смак да самых звычайных спраў па добраўпарадкаванні роднай зямлі, — кажа старшыня Жлобінскага раённага Савета дэпутатаў Міхал КАСЮК. — Калі гэта атрымаецца — значыць і год роднай зямлі ў Беларусі прайшоў добра.

Міхал Васільевіч у сваім родным раёне рытуецца сустрэцца з удзельнікаў пасяджэння Савета па ўзаемадзеянні органаў мясцовага самакіравання пры Саветце Рэспублікі Нацыянальнага Сходу Рэспублікі Беларусь. Праграма вялікая. Але ж самае галоўнае, лічыць — гэта штодзённая справа вясковых жылцоў, іх стаўленне да месца, дзе нарадзіліся не толькі дзеці, але і прадзеда.

Як ні банальна, з гэтага і пачынаецца Радзіма. Можна, таму літаральна напружана гэтага мерапрыемства ў Жлобіне прайдзе іншае, з ім непасрэдна звязанае — навуковая канферэнцыя па пытаннях захавання і падтрымання ў належным стане помнікаў археалогіі, што знаходзяцца на тэрыторыі Жлобінскага раёна.

— Сутнасць у тым, што на тэрыторыі Жлобінскага раёна знаходзіцца 20 старажытных курганоў. Па многіх з іх палазілі «чорныя капальнікі», многія параслі лесам, але ж гэта — тая бяспечная спадчына, пра якую забываць ніяк нельга, — падкрэслівае Міхал Касюк. — Бо родная зямля пачынаецца з вытокаў. Таму мы і вырашылі прывесці ў належны стан захаваны невядомыя продкаў. Мы некалькі разоў аб'ехалі тэрыторыю нашага раёна, глядзелі, вывучалі... А цяпер запрапілі вядомым навукоўцаў у галіне гісторыі і археалогіі з Беларускай акадэміі навук, з Гомеля, з Веткі. Яны раскажучы мясцовым кіраўнікам школе, прадрывемстваў, якой духоўнай спадчынай мы валодаем. Мы хочам паставіць агароджы на гэтых тэрыторыях, стварыць мэталы рахунак, а потым частку гэтых аб'ектаў перавесці ў турыстычныя маршруты — калі ўсё будзе добраўпарадкавана.

— Але ж гэта толькі адзін са спосабаў прыцягнуць увагу людзей да сваёй малой радзімы...
— Мы кожнаму чалавеку задаем пытанне: які ваш асабісты ўдзел, што вы зрабілі ў Год роднай зямлі? Распрацавалі і заключылі дагаворы абавязальнасці з усімі асабістымі домаўладаннямі ў Жлобінскім раёне і горадзе Жлобіне. Каля 80% жылцоў заключылі з намі такія дагаворы. Людзям ад гэтага ніякай выгоды няма. Але ж нам так лягчы праводзіць у жылцы дзяржаўную палітыку. Лягчы стала з людзьмі размаўляць на гэтую тэму. Тут нельга дзейнічаць толькі з дапамогай штрафаў. Старшыня сельскіх Саветаў працуюць з кожнай сям'ёй асабіста. Абыходзяць кожную сядзібу, разам з гаспадаром глядзяць, дзе смецце ляжыць, дзе дрэвы трэба абрэзаць, дзе хлёў паправіць або агароджу... А ў дагаворы запісваем, што канкрэтна кожнаму трэба зрабіць у сваёй доме: прыбраць смецце, пасадзіць газон... Сістэма заахвочвання — вызначае лепшы дом, лепшую вуліцу. У нас дзейнічае праграма па ачышчэнні калодзежаў. Мы разам з супрацоўнікамі МНС гэту справу робім. Яны лепш ведаюць, як правільна трымаць працуюць. Сельсаветы купілі абсталяванне, перадалі ім у арэнду і яны працуюць. Так мы выконваем праграму «Чыстая вада».

— Відаць, ёсць не толькі матэрыяльныя клопаты, але і духоўная спадчына, што патрабуе пастаяннага напаміну...
— Сёлаце пачынілі свет некалькі кніг, напісаных нашымі жлобінскімі аўтарамі. Яшчэ мы зрабілі аленю герою, усталявалі дзве барэльёфныя дошкі нашым героям — генералу Леаніду Пятроўскаму і капітану Фёдару Баталаву. Тым самым, што абаранялі Жлобін, калі на Беларусь наступалі нямецка-фашысцкія захопнікі. А яшчэ мы да Года роднай зямлі арганізавалі перасоўныя выставы. У іх ёсць раздзелы, прысвечаныя гісторыі: таму, адкуль нашы продкі з'явіліся на гэты тэрыторыі. Можна даведацца, які лёс быў у гэтай зямлі, што ўяўляе наша тэрыторыя сёння, якія вядомыя людзі жылі і жывуць тут цяпер, які ў нас перспектывы. У саветах, у школах, у бібліятэках — паўсюль ёсць такія пе-

ПРЭМ'ЕРА РУБРЫКІ: БЛІЗКАЯ УЛАДА

Складана знайсці чалавека, які не крытыкаваў бы ўладу. Часам — справядліва, за канкрэтныя недапрацоўкі. Але яшчэ часцей — агулам, проста так, за кампанію, каб падтрымаць размову.

Так прынята — наракаць на ўладу. Таму што мы — тут, мы ўсё бачым лепш, больш акрэслена, мы ведаем, «як трэба». А яна — далёка, яна «не ведае».

Між тым, жыццё навокал мяняецца, і мяняецца ў лепшы бок. І гэта, як гаварыў вядомы літаратурны герой, факт, ад якога нельга адмакнуцца. Бо тая самая ўлада, якая здаецца вельмі далёкай, можа стаць блізкай, калі ўзнікае неабходнасць аформіць крэдыт на жыллё, ці ўладкаваць дзіця ў садок бліжэй да дому, ці атрымаць ад дзяржавы дапамогу... Уладкоўваем, афармляем, атрымліваем — вырашаем праблемы — з дапамогай той самай «далёкай» ўлады, якая раптам становіцца блізкай. І ідзём далей, часам забываючы скаказаць «дзякуй».

Прынамсі, разумную ўладу наўрад ці можна гэтым пакрыўдзіць. Увогуле, чым яна разумнейшая, тым менш у яе крыўдаў, тым больш разумення нас і нашых праблем.

А гэта якас тое, што нам ад ўлады трэба...

— Як далучыць шырокае масы да гэтай няпростай тэмы — роднай зямлі. Сёння важна разбудзіць энтузіязм людзей, накіраваць яе на пазітыўныя справы, а не толькі патрабаванні: зрабі тое, зрабі тое... Між тым, мне здаецца, вёска ў сэнсе добраўпарадкавання пайшла значна далей, чым горад.

З гараджанамі больш складана, а вясцоўцы пры адпаведнай працы з імі больш спгадлівія на прапановы. Увогуле ж важна, каб стварылася нейкая сістэма працы ў гэтым кірунку. Каб потым яна не знікла, а развівалася ў наступныя гады.
Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ЗВАРОТ У РЭДАКЦЫЮ ПА «ВОЛЬНЫМ» ГРАФІКУ?

На наш адрас прыйшоў ліст ад жыхара вёскі Скароднае Ельскага раёна Гомельскай вобласці Аляксандра Рыгоравіча РАГОЗЕНКІ.

«Неяк паехаў я па грыбы ў вёску Беки, якая знаходзіцца недалёка ад нашай вёскі на тэрыторыі нашага (Скараднянскага) сельсавета. А па дарозе дадому вырашыў заехаць у краму ў в. Бека, — піша Аляксандр Рыгоравіч. — Я ведаў, што крама працуе 3 разы на тыдзень да 15.00. Але, пад'ехаўшы, убачыў, што яна зачыненая. На гадзінніку было толькі 13.00. Я пацкавіўся ў мясцовых жыхароў, як працуе крама, і вось што яны расказалі. Крама знаходзіцца ў будынку мясцовага ФАПа. І прадавец Хамец Акісinya бывае там як належыць. 3 разы на тыдзень, але зусім не столькі часу, як неабходна па графіку. Прыязджае яна на працу гадзін у 10 і працуе не больш чым да 12.00. А вось, напрыклад, у нашым сельсаветае ёсць яшчэ вёска Мядзведнае, дык там прадавец працуе як належыць, з 8.00 да 15.00, хоць сама таксама жыве ў нашай вёсцы Скароднае, а Мядзведнае па колькасці насельніцтва яшчэ меншае, чым Бека. Тады чаму жыхары в. Бека павінны падладжвацца пад «плаваючы» графік прадаўца, выглядаючы, калі ж яна праедзе на сваёй машыне, і хутчэй бегчы ў краму, каб паспець, пакуль Акісinya Мікалаеўна не паехала дадому?.. Раней на будынку крамы вісеў графік працы, які цяпер чамусьці адсутнічае (напэўна, з-за таго, што ён «свабодны»?). Прадукты ёй выгружаюць літаральна дома, у в. Скароднае, а потым яна ўжо вярзе іх у краму. Як, скажыце, могуць захавацца санітарныя нормы, калі хлеб і астатнія прадукты ў краму прывозіцца ў багажніку легкавога аўтамабіля? У горадзе прадавец нават у рукі хлеб ніколі не возьме, хіба што праз пакет, а тут — багажнік! Гэта азначае, калі вёска глухая, дык там і не людзі зусім жывуць?! Не ведаю, куды глядзець вадзіцель і экспедытар, згружаючы прадукты за 6 км ад крамы? І яшчэ мяне адзіліла адна акалічнасць. У тую ж вёску Бека ездзіць аўтакрама. Я рашаю, што яна патрэбная, скажам, у суседняй вёсцы, дзе няма стацыянарнай крамы, але ў Беках?.. Атрымліваецца, што там ёсць свая крама, якая працуе аб'ект, і таму туды ездзіць яшчэ і аўтакрама? Напэўна, нешта з іх там лішняе...»

Наш чытач праз газету напісаў мясцоваму ўладу Ельскага раёна адрэагаваць на яго скаржы, правёўшы ў названай краме пазапланаваную рэвізію. Днямі рэдакцыя атрымала рэагаванне, падпісанае першым намеснікам старшыні Ельскага райвыканкома С. Мядведскай, у якім паведманяецца, што зварот А. Рагозенкі разгледжаны з выездам на месца.

«...29 октября 2009 года было проведено внеочередное собрание пайщиков кооперативного участка д. Беки. На нем присутствовали: главный специалист отдела экономики райисполкома Герасименко Д.В., председатель правления Ельского райпо Присяч З.А., председатель Скароднянского сельского исполнительного комитета Савитская М.Д., заведующая магазином № 61 ТПС д. Беки Хомец А.Н. и жители д. Беки Хомец А.Н.

У жителей деревни нареканий на работу Хомец А.Н. нет. Однако были случаи опоздания на работу и нарушения законодательства в сфере торговли (развозная торговля хлебо-булочными изделиями непригодным для этих целей транспортом). В этот же день в магазине была проведена внезапная инвентаризация товаров-материальных ценностей. Нарушений не выявлено.

В объяснительной записке сама Хомец А.Н. не отрицает, что были случаи опоздания на работу, особенно в зимнее время, т.к. она проживает в д. Скородное, а это за 10 км от д. Беки. Вместе с тем, постановлением Ельского райпо от 30 октября 2009 года, на котором также обсуждался данный вопрос, за допущенные факты нарушения правил торговли и несоблюдения режима работы магазина Хомец А.Н. объявлен взыскание. В случае повторения подобных фактов будут приняты более строгие меры, вплоть до расторжения с ней контракта.

Пересмотрен по просьбе жителей деревни и согласован со Скароднянским сельским исполнительным комитетом режим работы магазина: рабочие дни — вторник, четверг, суббота с 10.00 до 16.20. Ответственными должностными лицами Ельского райпо работа магазина в д. Беки взята под особый контроль».

ПАЖАДАЛІ ЗАКАДЗІРАВАЦЦА

У Аршанскім раёне Віцебскай вобласці праведзена акцыя «За чыравосць лад жыцця». Акцыю правялі ў комплексе іншых мерапрыемстваў, скіраваных на прафілактыку асацыяльных паводзінаў грамадзян у сям'і і грамадстве.

У выніку доктарам Д. Сайко-вым закадзівана 110 чалавек (нядбайных бацькоў, абавязаных асобаў), якія з'яўляюцца алкагольнымі напаміамі.

За некалькі тыдняў да правядзення акцыі ўчастковыя інспектары Аршанскага РАУС сумесна са старшынямі сельскіх Саветаў і кіраўнікамі падпрямстваў на тэрыторыі кожнага сельсавета вызначылі кола асобаў, якія пакутуюць ад хронічнага алкагалізму. Затым па месцы

жыхарства правялі з імі гутарку: ці хочучы яны пазбавіцца ад хваробы? Мужчыны і жанчыны, тым, хто даў згоду на кадзіроўку, прыехалі ў выхадны дзень у прыгарадную вёску Забалацце. Сюды прыбылі і доктар Сайкоў, каб дапамагчы людзям, улічваючы маштабнасць акцыі для раёна.

Для грамадзян, якія рашылі працверзаець, кадзіроўка праведзена бясплатна.

Вольга ШУТАВА.

НЕ ў ПАПЕРАХ СПРАВА

Сакратар Крапівенскага сельскага Савета дэпутатаў Ірына КАТКОЎСКАЯ на сваёй пасадзе 14 гадоў (а ў свай час вывучылася на эканаміста). Яна з ходу пералічыла: сакратару трэба быць псіхалагам, філолагам, юрыстам, умець упраўляцца з камп'ютарам і іншай офіснай тэхнікай, вадзіць машыну.

— Год адпрацавала ў Савеці і пайшла на курсы вадзіцеляў, бо ў нашай рабоце трэба быць мабільным. Без машыны ў 15 вёсках не паспееш усё парабіць. Вось, напрыклад, праводзілі пашпартызацию. Трэба было ў тэрмін аформіць дакументы, каб усе поўнагродовыя жыхары сельсавета атрымалі новыя пашпарты. А гэта паўтары тысячы жыхароў рознага сацыяльнага статусу. Ёсць і бадзягі, і беспрацоўныя, і маламаёмнасныя, да якіх трэба было даехаць. Вазіла фотаграфу на сваёй машыне па вёсках. І толькі такім чынам уклапіся ў тэрміны.

Ірына Каткоўская лічыць, што з цягам часу гэту пасаду зоймуць юрысты. І вось чаму.

— У нашай справе неабходна ведаць заканадаўства. Мы пастаняна рэгіструем акты грамадзянскага стану,

Індальгенцыя для ЖЭСа

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

Сёння існуе праблема бескантрольнасці такіх кіраўнікоў, яны становяцца «удзельнымі князямі». Нагадаю: акрамя абавязкаў уласніка, ёсць агульны нагляд, кантроль, які застаецца за дзяржавай, за мясцовай выканаўчай уладай. А многія старшыні таварыстваў з'яўляюцца не разумеюць. Сёння яны трымаюць справаздачу толькі перад сходам уласнікаў (наконт расходавання грошай, правамернасці плячжоў і г.д.) Калі б яны мелі атэстцыю дзяржаўнага ўзору, яны б неслі юрыдычную адказнасць за свае дзеянні і былі б падсправаздачным дзяржаве.

Дзяржаўныя органы маглі б правярыць іх работу, выявіць недахопы, прад'явіць прэтэнзіі. І ў той жа час выступалі б абаронцамі старшын перад жылцамі (часам уласнікі могуць захацець зрабіць нешта такое, што супярэчыць заканадаўству і тэхнічным нормам, і кіраўнік пра гэта ведае. Ён адмовіцца ад выканання, а ўласнікі на сходы могуць за гэта яго зняць з пасады.) Нагадаю, гэта ў тым выпадку, калі старшыня таварыства сам займаецца арганізацыяй тэхнічнага абслугоўвання. Калі ён перадаў гэтыя функцыі спецыяльнай арганізацыі — згода на дагаворам — пытанню да яго няма.

— Гэта ўсё павінна быць замацавана заканадаўча. Вы выходзілі з такімі прапановамі? — Мы цяпер працуем над унясеннем змяненню ў Жыллёвы кодэкс. Праводзім «круглыя стoly», збіраем прапановы.

— Дзе старшыня таварыства ўласнікаў можа атрымаць неабходную адукацыю? — Пры БНТУ арганізаваны курсы павышэння кваліфікацыі для кіраўнікоў маёмасці. На сёння іх закончыла толькі 40 чалавек. Па-першае, нідзё заканадаўча не прапісана, што ў кіраўніка

павінна быць адпаведная кваліфікацыя і пасведчанне дзяржаўнага ўзору, па-другое, у нас яшчэ не склаўся адпаведны рынак паслуг па кіраванні маёмасцю (хоць попыт на кіраўнікоў таварыстваў ёсць). Па-трэцяе, курсы каштуюць каля 600 тысяч, не кожны можа сабе дазволіць такія расходы. Ёсць аналагічныя курсы і пры Міністэрстве жыллёва-камунальнай гаспадаркі, яны крыху таннейшыя.

— Згодна з пастановай Савета Міністраў № 45, у новабудуемых таварыстваў ствараюцца ў абавязковым парадку. А ці арганізацыя яны ў старых дамах?

— Яны, як правіла, ствараюцца ў дамах, якім не больш за 5 гадоў. У старым доме на нашу прапанову жылцы заявілі: мы з задавальненнем створым такое таварыства, але спачатку ўпарадкаўце і адрамантуйце наш дом. Мы столькі гадоў п'яцілі ЖЭСу — атрымалі вось гэта, а цяпер нам прапаноўваюць усё расходы перакласці на нашы плечы. Навошта нам сёння браць сабе такую праблемную спадчыну?

Калі мы хочам, каб у старых дамах жылцы захоўвалі тое, што ёсць, неабходна увесці дыферэнцыяваную аплату. Неабходна раздзяліць функцыі кіравання і тэхнічнага абслугоўвання. Людзі павінны ведаць, якія абавязкі ўваходзяць у паняцце кіравання (адлічэнні за агледы, за заключэнне дагавораў са спецыялізаванымі арганізацыямі, за кантроль за фінансавымі патокамі і за якасцю правядзення работы ў межах тэхнічнага абслугоўвання, за захоўванне тэхнічнай дакументацыі, матэрыяльных сродкаў і інш.). Тады жыхароў будзе складвацца з некалькіх частак — адлічэнню на кіраванне маёмасцю, на бягучы рамонт, асвятленне, капітальны рамонт і аплаты за камунальныя паслугі.

— Гэта ўсё павінна быць замацавана заканадаўча. Вы выходзілі з такімі прапановамі? — Мы цяпер працуем над унясеннем змяненню ў Жыллёвы кодэкс. Праводзім «круглыя стoly», збіраем прапановы.

— Дзе старшыня таварыства ўласнікаў можа атрымаць неабходную адукацыю? — Пры БНТУ арганізаваны курсы павышэння кваліфікацыі для кіраўнікоў маёмасці. На сёння іх закончыла толькі 40 чалавек. Па-першае, нідзё заканадаўча не прапісана, што ў кіраўніка

эксплуатацыю жыллёвага фонду і санітарны стан. А людзі гэтага часам не разумеюць. «Паўшчувайце суседа!» — патрабуюць яны. Але ЖЭС — не траеціфік суддзя, тым больш, калі размова ідзе пра міжасособныя стасункі.

Віносова з усяго сказаў на гэта напрошваецца наступная: жылцам, якім «пашчасціла» мець неадэкватных суседзяў, застаецца або спадзявацца на суд, або чакаць, пакуль дэбашыр учыніць якое-небудзь сур'ёзнае злачынства і адправіцца на некалькі гадоў за краты (адкуль вярнецца, хутчэй за ўсё, у больш неадэкватным стане). Ёсць яшчэ адзін варыянт: можна памяншаць кватэру і, адпаведна, суседзяў. Але ў гэтым выпадку праблема вырашыцца толькі для адной, асобна ўзятай сям'і, а не ў цэлым. І дзе гарантыя, што новыя суседзі не акажуцца яшчэ горшымі?

Словам, пакуль не распрацаваны дзейсныя заканадаўчыя нарматывы на гэты конт, усё «чышкі» вяліцца на «стралачніку», якім у дадзеным выпадку з'яўляецца ЖЭС: не правялі работу, не папярэдзілі, не прадукцілі!

— Да грамадзян, якія гробаў парушаюць правілы супольнага жывання, ствараюць невыносныя ўмовы суседзям, з месяца ў месяц

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

«НЮАНСЫ» СУПОЛЬНАГА ПРАЖЫВАННЯ

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар. «МС».)

— Я быў ва ўсіх гэтых кватэрах, размаўляў з людзьмі. Яны проста ў шоку, — расказвае Аляксандр Аляксандравіч. — Некаторыя сёлета зрабілі рамонт, столькі спіаў уклілі... А тут... Прычым пажар, які адбыўся, не выпадковы — усё да яго вяло, увесь лад жыцця грамадзяніна паказваў на тое, што добром гэта не скончыцца. Дарэчы, ён і сам пацярпеў, патрапіў у балюшы. Але рана ці позна адтуль вярнецца, і ўсё паняцця спачатку. Перасяліць яго ў іншае месца мы не маем права — кватэра прыватызавана. А калі б нават і не была прыватызаваная... Як увугле вызначыць тую мяжу, за якой неабходнае высяленне? Хто яе будзе вызначаць і па якіх крытэрыях? Ну, г'е чалавек — але ж гэта не крымінальны артыкул.

— А калі суседзі сур'ёзна пацярпелі? — пытаюся ў Кузьмянкова. — Тады, безумоўна, трэба караць: па факце. У нашым выпадку пацярпелыя будуць падаваць заяву ў суд — там стратуя да дзясяткі мільёнаў рублёў, нават электраправодка выгарала!.. Толькі як ён кампенсуе гэта, калі? І дзесці, і нават дваццаці гадоў не хопіць, каб разлічыцца з людзьмі. Сітуацыя практычна безвыходная, і такіх шмат. Вырасціць іх можна, але для гэтага неабходны больш жорсткія заканадаўчыя нарматывы.

Дарэчы, усе, што адносіцца да сацыяльна неабеспечанай «групы» (а таксама набліжаныя да яе),

аўтаматычна ўтвараюць яшчэ адну «суполку», а менавіта — злосных неплацельшчыкаў, або даўжнікоў па камунальных плячжах. На сёння толькі па ЖЭСе № 24 іх доўг складае 100 млн рублёў (і яшчэ столькі жа — пеня). Некаторыя жылцы не плячжа па 3-4 месяца, іншыя — па 3-4 гады і больш.

— І мы нічога не можам з імі зрабіць, — кажа юрысконсульт Ала Гаўдзіс. — Гэта не азначае, што работнікі ЖЭСа сядзяць і разважаюць, як ім жыць далей. Абсалютна па кожным неплацельшчыку мы складаем пратакты і адпраўляем іскавыя заявы ў суд. Але судовы выканаўца выязджае на месца і, аб'ектыўна ацаніўшы сітуацыю, робіць выснову: браць з даўжніка няма чаго! Пра што і паведамляецца ў рашэнні суда, якое дасылаюць нам. У выніку ніхто нічога не можа зрабіць... Мы спрабуем працаваць з неплацельшчыкамі, ходзім па кватэрах, пераканваем іх, хоць часам гэта бывае рызыкоўна. Размаўляць можна з нармальнымі людзьмі, у якіх проста не вельмі спрыяльна склаліся абставіны — па меры магчымасці сваю запазычанасць яны пагашаюць. А з неадэкватнымі гаварыць бессэнсоўна, і пакараць іх немагчыма — паколькі кватэры ў пераважнай большасці імі прыватызаваныя або там прапісаныя няпоўнагродовыя дзеці... У рэшце рэшт, ЖЭС — не выхваўчая арганізацыя, ён адказвае за тэхнічную

эксплуатацыю жыллёвага фонду і санітарны стан. А людзі гэтага часам не разумеюць. «Паўшчувайце суседа!» — патрабуюць яны. Але ЖЭС — не траеціфік суддзя, тым больш, калі размова ідзе пра міжасособныя стасункі.

Віносова з усяго сказаў на гэта напрошваецца наступная: жылцам, якім «пашчасціла» мець неадэкватных суседзяў, застаецца або спадзявацца на суд, або чакаць, пакуль дэбашыр учыніць якое-небудзь сур'ёзнае злачынства і адправіцца на некалькі гадоў за краты (адкуль вярнецца, хутчэй за ўсё, у больш неадэкватным стане). Ёсць яшчэ адзін варыянт: можна памяншаць кватэру і, адпаведна, суседзяў. Але ў гэтым выпадку праблема вырашыцца толькі для адной, асобна ўзятай сям'і, а не ў цэлым. І дзе гарантыя, што новыя суседзі не акажуцца яшчэ горшымі?

Словам, пакуль не распрацаваны дзейсныя заканадаўчыя нарматывы на гэты конт, усё «чышкі» вяліцца на «стралачніку», якім у дадзеным выпадку з'яўляецца ЖЭС: не правялі работу, не папярэдзілі, не прадукцілі!

— Да грамадзян, якія гробаў парушаюць правілы супольнага жывання, ствараюць невыносныя ўмовы суседзям, з месяца ў месяц

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

Наталля КАРПЕНКА.

ігнаруюць аплату камунальных паслуг, неабходна прымяняць больш жорсткія рэгуляцыйныя нормы, — упэўнены Аляксандр Кузьмянкоў. — У рэшце рэшт, чаму б не прыраўняць зноснае ўхіленне ад платы за камунальныя паслугі да крадзяжу дзяржаўнай маёмасці? Ну, не бярэм жа мы ў краме тавары «ў доўг» — аплатаем адразу... І тут не ў Жыллёвы кодэкс трэба змяненні ўносіць, а браць значна шырэй... Па адным нашым ЖЭСе запазычана сца на камунальных плячжах складае 100 мільёнаў рублёў. А па горадзе? А па рэспубліцы? Парушаліні спадчыны і зносна неплацельшчыкі — у асноўным адны і тыя ж асобы. Калі зрабіць патрабаванні да іх больш жорсткімі, некаторыя, магчыма, нарэшце задумаюцца...

— Як сумеснае домаўладанне зарэкамен- давала сябе ў іншых краінах?

— У той жа Літве, ці Латвіі таксама ёсць таварыствы ўласнікаў. Калі людзі не хочучы іх ствараць, ім прызначаецца кіраўнік ад дзяржавы, і тады кіраванне ажыццяўляецца па жорсткіх максімальных тарифах. У такіх умовах заахачаецца эканоміць — самі аб'яднаюцца і знойдзеце кіраўніка ці арганізацыю, якія будуць працаваць па ніжэйшым тарифе. Так у Літве быў сфарміраваны рынак паслуг па кіраванні маёмасцю.

— Чым работа таварыстваў уласнікаў ад- розніваецца ад работы дамавых камітэтаў? — Я не бачу ў дамавых камітэтах асновы для развіцця жыллёвага самакіравання. У таварыстве ўсё прапісана ў статуте, гэта юрыдычна замацаваная форма, з накладаннем абавязка на ўсіх членаў. У дамавых камітэтаў нічога такога няма. Іх рашэнні носяць дарачны характар. Няма прававой асновы, людзі прауюць на добраахвотных пачатках. Як грамадскі рух, як плячоўка для абме- ну вопытам — яны маюць права на існаванне, але яны не з'яўляюцца прафесійнымі арганізацыямі. Сумеснае домаўладанне — папулярная форма адносінаў, якая дазваляе людзям у складаных умовах домаўладання, вырашаць канфліктныя сітуацыі. Мэта нашага сацыяльна-асветнага аб'яднання — устойлівае развіццё сумесных домаўладанняў, якое прадугледжвае пошук кампрамісных, збалансаваных рашэнняў. Мы не абараняем нейкі адзін бок. У перспектыве ўвесь наш жыллёвы фонд павінен спалучаць розныя формы кіравання сумеснымі домаўладаннямі. Гэта прывядзе да павышэння якасці абслугоўвання і ашчаднага стаўлення да маёмасці, да павышэння ўмоў пражывання. Мы, беларусы, валодаем пэўным вопытам у стварэнні таварыстваў і рэфармаванні структуры ЖКК, таму не варта слепа кап

МІСТЫКА ДАКУМЕНТА

Так, адноўленым і ўвасобленым мінулым можна будзе глядзець фільм «Брэсцкая крэпасць», здымкі якога скончаны ў Беларусі. Яго з'яўленне было асанава на кінафестывалі асобна — як сумесны расійска-беларускі праект, ідэя якога зыходзіла ад Тэлерадзея-ішчальнай арганізацыі Саюзнай дзяржавы. Сведчанне таго, што дзяржава існуе — уе ўласнасць. Увасобленнем саюзнай уласнасці можа з'яўляцца агульні пэтрыятычны фільм, зняты кампаніяй «Цэнтрал Партнершып» пры ўдзеле «Беларусьфільма».

Шчыра кажучы, я з дзяцінства памятаю кіно пра Брэсцкую крэпасць, пра падзвіг яе абаронцаў чытала ў кнізе, у музей бацькі вазілі не аднойчы — жылі непаладэк. Але каб здымаць пра крэпасць у XXI стагоддзі... «Нашы народы аб'ядноўвае агульная памяць. Але чым далей ад тых падзей, тым больш відэаочна, што нашы дзеці нічога не ведаюць пра Вялікую Айчынную вайну, — тлумачыць генеральны прадзюсар і аўтар ідэі Ігар Угольнікаў. — Пад уплывам заходняга кінематографа, камп'ютарных гульніў у іх увугуле мяняюцца адносіны да ваеннай тэмы. Трэба прызнаць, што ў Беларусі лепш застаўлена пэтрыятычнае выхаванне... Калі мы прыступалі да працы, нам казалі, што тэма вычарпана і не знайсці новых хадоў. Але тэма сама такая маякая, што не трэба шукаць нейкіх хадоў. І яшчэ адзін важны матыў у сучасным свеце, дзе знаходзіцца людзі, якія імкнучыся апраўдаць тое, што было. Я кажу так: калі яны хочуць пераглядзець гісторыю вайны — дык мы ім яе пераказваем».

Спачатку ў стваральніцкай была думка зняць камерную карціну пра жанчыну, якую немцы называлі «фрау аўтамат», але ў працэсе працы над сцэнарыем прыйшлі да таго, што трэба стварыць дакументальна-дакладную карціну. Фільм «Брэсцкая крэпасць» называюць пэтрыятычнай драмай. Да дакладнасці не проста імкнуліся, яе хацелі аднавіць з дакладнасцю да драбязяў: працавалі ў архівах — нямецкіх і КДБ Беларусі, Расіі. Нездарма сцэнарыстаў у гэтым праекце было ажно чатыры Уладзімір Яромін, Канстанцін Вараб'ёў, Аляксей Дударэў, Аляксандр Котт, які быў запрошаны да здымак у якасці рэжысёра, зыходзячы з ягонай асабістай зацікаўленасці ў гэтай тэме. Ён спецыяльна зрабіў падрабязную раскладку, паводле якой зацвердзілі кожны кадр у карціне. Што казаць, калі нават дэкарацыі спецыяльна будавалі, каб потым разбураць падчас здымак.

«Я хацеў, каб талерку разбілі два прэзідэнты, а самі здымкі пачаліся 22 чэрвеня, — кажа Ігар Угольнікаў. — Але Уладзімір Пуцін не прыехаў тады ў Брэсцкую крэпасць. І мы яшчэ колькі часу даражылі сцэнарыі. Затое потым у Брэст прыехаджы Дэмітрый Мядзведзюў... 22 чэрвеня раніцай мы маліліся — прасілі дазволу ў абаронцаў крэпасці на здымкі гэтага фільма. Магчыма, яны нейкім містычным чынам спрыялі нам. Здымалася ледзь не палова горада Брэста — гэта не масоўка ў кадры, а розныя людзі, жыхары горада. Яны разумелі, што яны робяць».

Дзіўным чынам суветы спрыяў здымачнай групе: трэба было сонца — было сонца. Хацелі зняць кадр пра выхад апошняга абаронцы крэпасці — раніцай выпаў снег, роўна на палову дня, там паспелі зняць усё, што было неабходна. Героі фільма — рэальныя абаронцы. Іх зьявае адзін вообраз — хлопчык, выхаваны вайсковага аркестра.

Артст Павел Дзержавіна вельмі хваляе сыгрэца ролю камісара Фаміна, бы вельмі настольныя. Яны з Андрэем Марзілінкім адказна рыхтаваліся да здымак: чыталі кніжкі, прыязджалі ў Брэст, ім рабілі экскурсіі па крэпасці. Марзілінкі мроіліся цені, асабліва ў начных здымак. Спачатку ўсе лічылі, што гэта містыка, а потым прывыклі.

Кшыштаф ЗАНУСІ:

«Кіно — рэч другасная. Першасная — вшы мары»

ГРАФІК гэтага рэжысёра настолькі шчыльны, што не паспявае здымаць: Турцыя, ЗША, Аўстралія, Арменія, Германія, Англія... І хоць сам Кшыштаф Занусі жыве ў Польшчы, на радзіме часта бывае толькі паміж пералётамі. Нават жартуе пра сябе — жыву ў самалёце. Бадрэсці і працавітасці гэтага паляка можна толькі пазайздросціць: у свае семдзясят Занусі працягвае не толькі здымаць кіно, але яшчэ і выкладае ў многіх універсітэтах свету — цудоўна валодае замежнымі мовамі.

На XVI міжнародны кінафестываль «Лістанд» Занусі прыслецьвалі ў нідэрланды. І лідаральна з аэрапорта яго павезлі ў Інстытут Кірлілы і Мяфодзія, дзе знакімцы рэжысёр павінен быў даць майстар-клас.

— Маю італьянскае паходжанне па бацьку, польскае па маці. Пасля школы наступіў у фізічны інстытут, чатыры гады вучыўся фізіцы. Любоў да гэтага прадмета жывая і сёння, толькі воць фізіка мяне не любіла, — смеюцца рэжысёр, — таму нам давалося развясці. Фізік па сваёй прыродзе ведае, што ёсць вялізная прастора невядомага. І гэта набліжае да метафізічнай адчувальнасці. Тое ж адбываецца і ў мастацтве. Вучыўся таксама некаторы час і на філасофскім факультэце, час ад часу рабіў невялікія аматарскія ролкі. А аднойчы задумався: можа, кіно — гэта мая будучыня? Паспрабаваў трапіць у кінаакадемію — прынялі. З таго часу ўжо больш як 40 гадоў я здымаю гартыні. Выступаю і як рэжысёр, і як сцэнарыст.

КАНФІСКАВАНЫ НЕЛЕГАЛЬНЫ АўТАШЫНЫ

Груз аўтапакрышак для легкавых аўтамабіляў на суму 150 мільёнуў рублёў затрымала ўпраўленне Дэпартаменту фінансавых расследаванняў КДК па Магілёўскай вобласці.

На аўтадарозе «Бабурыск — Гомель» у Бабурыскім раёне спынілі грузавы аўтамабіль «Вольва», у якім знаходзілася 1686 аўташын. Суправажальныя дакументы сведчылі, што груз едзе з Мінска ў Маскву. Аднак фінансавыя мільцыя разабралася, што мінская фірма-адпраўнік з'яўляецца ілжэпрадпрымальніцкай структурай, а міжнародная таварна-транспартная накладная — неспраўдным дакументам.

Глона ІВАНОВА.

«Мы адчувалі ўздзеянне самой крэпасці на ўсіх, хто меў дачыненне да фільма, — адзначае прадзюсар. — 76 здымачных дзён мы запланавалі, і ўсё было зроблена дакладна па плане. Так не бывае...»

Будуць у карціне цяжкія сцэны. Напрыклад, такая: калі абаронцы крэпасці аддаюць сваё дзіцячы ворагу ў закладнікі і даюць абяцанне здацца ў пэтрыны тэрмін. Натуральна, яны не здасілі, і ўсе да апошняга, нават самыя маленькія дзеці, былі расстрэляныя. Пра гэта сведчыць энзойдзены нямецкі дакумент. Ішчэ дакументальна вядома, што на тэрыторыі крэпасці змагаліся чачанцы. 25 чэрвеня яны абвясцілі джыхад Гітлеру.

Перад здымкамі «Брэсцкай крэпасці» быў праведзены сацыялагічны аналіз — каб зразумець, што ведаюць і чаго чакаюць людзі. Сярод пытанняў было і тое, якое датычылася ўдзелу чачанцаў у абароне крэпасці — і былі такія меркаванні, маўляў, не трэба пра гэта ўвогуле згадваць. Але стваральнікі палічылі, што важна паказаць, што быў сярод абаронцаў. Як палічылі неабходным паказаць і той момант, калі на пачатку вайны шмат савецкіх салдатаў здаюць у палон. Вядома, што былі нават такія афіцэры, якія галілі галовы і мянялі гімнасцёркі, каб выдаць сябе за звычайных салдатаў, але іх адрознівалі: выдавала толькі што паголена галава... Гэты момант пакінулі ў фільме, каб найбольш адчувальна вельмі падзвіг тых, хто застаўся на сваім пасту да канца.

«Для нас важная была дакладнасць і мастацкасць. Мастацкасць заключаецца ў тым, што мы будзем суперажываць кожнаму герою, — пераконвае Угольнікаў. — Фільм з разраду тых, куды можна будзе прыходзіць усёй сям'ёй. Вельмі маленькіх дзяцей браць, вядома ж, не варта, бо і дарослым будзе цяжка. Гэта карціна, дзе людзі будучы плакаць над дакументальнасцю, бо праўда мацнейшая за вымысел. Я хацеў бы, каб прэм'ера была 22-га раніцай ў Брэсце, потым у Маскве».

Цяпер стваральніцкая плапоціць далейшыя лэрс карціны, бо, паводле іх слоў, ёсць шэраг фестываляў, якія хочуць атрымаць карціну, якая аказалася ў выніку зусім не таннай. На здымкі саюзнага фільма было выдаткавана 225 мільёнаў расійскіх рублёў. Але яшчэ два гады таму. На той момант гэта было 9 мільёнаў долараў, але ў выніку яны ператварыліся ў 6 — фактычна на трэць бюджэт паменшыўся. 35 працэнтаў прафінансаванай «Беларусьфільм», гэта доля нашай краіны, 65 працэнтаў належыць Саюзнай дзяржаве. «Дзіўнае вырашэнне, на якое вельмі настольны беларускі бок, — падрэсліў Угольнікаў. — Напэўна таму, што такі якасці кінапрадукт — гарантаваная перамога для Беларускага кіно, якое ў апошні час не радавала якаснымі працамі».

Ларыса ЦІМОШЫК.

«І мама кажа: Нешта ў цябе, дачка, жыўот падазрона расце...»

(Заканчэнне. Пачатак на 1-й стар.)
«Мама толькі і здолела спытаць — ад каго...»

— Я даведлася ўсё на 26-м тыдні, — кажа Крысціна. — У мяне стаў расці жыўот — мама гэта заўважыла. І мы паехалі ў шпіталь на абследаванне. Абследавалі — і сказалі: дваццаць шосты тыдзень.

— І што сказала мама?
— Мама была, вядома, у шоку. Мы прыйшлі дадому і сталі размаўляць. Мама спытала, ад каго. Я адказала. Яна кажа: «Нічога страшнага, не бойся, я табе дапамагу».

— А ты сама што адчувала?
— Я сама была ў шоку...
— У школе як адрэзавалі — аднакласнікі, настаўнікі?

— Яны рабілі выгляд, што нічога не змянілася. Даччынямі, як і раней. Усё было карэктна.
— Крысціна, а як ты паведаміла гэта... бацьку твайго дзіцяці?
— Пасля таго як паразмаўлялі з мамай, паехалі да яго — мама сама яму ўсё сказала. Яго Вадзім завуць.

— А колькі яму гадоў?
— Дваццаць восем. Ён, натуральна, таксама быў у шоку. Але адрэзаў сказаў, што будзе дапамагаць гадаваць дзіця, выхоўваць. Ён у кіназвезд прыраў.

— Ажыццё прапанаваў?
— Так, але я вырашыла пакуль не рабіць гэтага. Напэўна, зарана.
— Крысціна, дзіцячы мець не зарана, а жаніцца зарана?
— Я мушу вывучыцца спачатку. Я адкажаў, што будзе чакаць маёй згоды.

— І цяпер вы жывяце не разам?
— Ён прыязджае звычайна па выхадных.
— А калі не сакрэці, вы з Вадзімам доўга сустракаецеся перад тым, як... дзіця з'явілася?
— Ну, дзесяці тыдзень...
— А гэтыя 6 месяцаў, калі ты ўжо цяжарная была?

— Не, не сустракаліся.
Ад тэмаў амурных пераходзім да тэмаў матэрыяльных. Колькі атрымлівае дапамогі ад дзяржавы 14-гадовага мама?
— Калі нарадзіла, атрымала два з нечым мільёны, — кажа Крысціна. — Цяпер во штомесяця па 350 тысяч даюць. На тыя два мільёны адрэзаў набылі вазачак за 650 тысяч, ложак дзіцячы, рэчы — нічога не засталася. Гэтых грошай, 350 тысяч, таксама не хапае — памперсы, харчаванне, адзенне, рэчы... Я холадна стала — цёплыя рэчы трэба. А ў Нясвіжы выбар невялікі, ды і каштоўнае дорага...

— А колькі цяпер, дарэчы, памперсы каштуюць?
— Бярэм таннейшыя, за 24 тысячы пачак — там 60 штук. На дзень дзіцяці тры-чатыры памперсы. На месяц два пачкі такія ідзе.
— Чым корміш дзіця?
— Раней шышку давала, а зараз малака скончылася, дык дзіцячае харчаванне даю.

— У выкананне сказалі, што харчаванне бясплатна даюць...
— Не, купляем. Мы не ведалі, што бясплатна атрымліваць можна, толькі сёння во заяву напісалі...
У чацвя мяне втае мама Крысціна спадарыня Тацыяна. Маладая, харчаванне, адзенне...
— Дзіця было пачало кашляць, далі рэцэпт, я пайшоў у аптэку, — уступіў у размову Сяргей, муж Тацыяны. — Пытаюся, колькі каштуе. 47 тысяч! І ні льготата, ні папэлкаў!
— Тацыяна, а як вы вырашылі пытанне са школай?
Крысціна ходзіць цяпер у школу, у дзевяты клас, а з дзіцём сяджу. Паразмаўлялі з дырэктаркай школы, яна да нас прыходзіла. Парала нам Крысціну пасля ў вечаровую школу адаць, там можна бясплатна курсы бухгалтару скончыць, професію атрымаць — яны адрэдукавалі. Так і вырашылі. А то тут адна нарадзіла няпоўнагадовага, а пасля паехала вучыцца... дык з другім на руках вярнулася!

— Крысціна, а ты ў класе сваёй бабіка паказвала?
— Не, маленькі яшчэ, каб не сурочыў ніког...
«Я і цяпер, маючы дваіх дзяцей, не гатовая быць мамай...»
Завітаў я і яшчэ ў адную нявіскаю хату. Наталлі ўжо споўнілася 19. Сына Мікітку нарадзіла ў 15, дачку Паліну ў 16. Жывуць з бацькама дзвэйці ў бабулінай хаце, не распісаньы. Драматургія тут што

Наталля цяпер на дваіх дзетак атрымлівае 99 тысяч рублёў...

Камэнтар медыка
«У ТАКІМ УЗРОСЦЕ І НАРАДЖАЦЬ НЕБЯСПЕЧНА, І АБОРТ РАБІЦЬ НЕБЯСПЕЧНА...»
Што рабіць, калі дзіця зацяжарала ў 13—14 гадоў? Па такі камэнтар я звярнуўся да лекара-гінеколага, доктара медычных навук Пётры КУХАРСКАГА.
— Зразумела, што ў такім узросце арганізм дзяўчыны не развіўся да канца, вядома, нараджаць рані! Аджук у яе патрэбная колькасць малака, каб карміць дзіця? Чыста фізіялагічна дзіцячына гатовая нараджаць дзіця ў 17—18 гадоў. Іншая рэч — што яна як маці дасць гэтаму дзіцяці нават у такім узросце? Пытанне вельмі складанае. Бо пры такой ранняй цяжарнасці ў дзіцяці могуць быць любыя хваробы. А можа і цалкам здаровае дзіця нарадзіцца. Сучасная медыцына здольная ўбачыць большасць хваробў і паталогій на ранняй стадыі цяжарнасці. Аднак калі рабіць аборт у такім малым узросце, то ёсць небяспека, што дзіцячына ніколі ўжо не здолее мець дзіцяці... Так што калі ўжо, проста кажучы, залезла — і лекары вызначылі, што дзіця здаровае, з медычнага пункту гледжання, лепей нараджаць...
харчаванне, адзенне...
— Дзіця было пачало кашляць, далі рэцэпт, я пайшоў у аптэку, — уступіў у размову Сяргей, муж Тацыяны. — Пытаюся, колькі каштуе. 47 тысяч! І ні льготата, ні папэлкаў!
— Тацыяна, а як вы вырашылі пытанне са школай?
Крысціна ходзіць цяпер у школу, у дзевяты клас, а з дзіцём сяджу. Паразмаўлялі з дырэктаркай школы, яна да нас прыходзіла. Парала нам Крысціну пасля ў вечаровую школу адаць, там можна бясплатна курсы бухгалтару скончыць, професію атрымаць — яны адрэдукавалі. Так і вырашылі. А то тут адна нарадзіла няпоўнагадовага, а пасля паехала вучыцца... дык з другім на руках вярнулася!

— Крысціна, а ты ў класе сваёй бабіка паказвала?
— Не, маленькі яшчэ, каб не сурочыў ніког...
«Я і цяпер, маючы дваіх дзяцей, не гатовая быць мамай...»
Завітаў я і яшчэ ў адную нявіскаю хату. Наталлі ўжо споўнілася 19. Сына Мікітку нарадзіла ў 15, дачку Паліну ў 16. Жывуць з бацькама дзвэйці ў бабулінай хаце, не распісаньы. Драматургія тут што

рабіць аборт і гэтак далей. А позна было ўжо пазабывацца...
— А як, дарэчы, мама даведлася?
— Вельмі незвычайным чынам. Пайшла да варожкі, і тая наварожыла ёй, што «ваша дачка нарадзіць да 18 гадоў». Мама прыйшла ўся ўсхваляваная, адрэза да мяне. А я, зразумела, зьяяла, пачала нервавацца. І мама пытаецца: «Наташа, што — ужо?!» І тут усё адкрылася. Мама зразумела, што я не проста папраўлялася, а ўва мяне ўжо дзіця...
— Наталля, што ўшадуюць?
— Я шкадую, што ўсё здарылася так рана. І на дыскэтцы хацела ся хадыць, і з сфібрукамі гуляць... Прашу маму: «Паглядзі дзіця». А яна: «Нарадзіла — воць і глядзі, а не на дыскэтцы бегай!». І вучыцца во наступіла ў Смілавічы на заочнай — бухгалтарам буды. Аднак на працу не прыладзіцца — досведу такоў браць не хоча...
— Як сталася, што зараз без бацькоў жывяце?
— У вас, напэўна, няма жонкі, раз пытаецца... Як можна маладым з бацькамі жыць? Яны і лезуць увесь час, і сварыліся мы з хлопцам праз гэта... Азін раз бацька мяне ўвогуле з хаты выгнаў, у самым пачатку. А гэты во хата маёй прабабулі, мяне сюды бабуля пушыла кады — яна моцна мяне спачувае. Цяпер з бацькамі стаюнкі нала-дзіліся, яны дапамагаюць, дзвэйці, калі трэба, глядзяць.

— А людзі, знаёмія — шапталіся, палцамі паказвалі?
— Так! І мама гэта спазнала, і бабуля, і я сама. Прыходзіць мама ў крану — а там за спінай пачынаюць шапталіцца, што «гэта яе дачка ў 15 нарадзіла»... Я сама першы час ад сорама з дому не выходзіла. А пасля падумала, — у мяне цудоўнае дзіця, я яго люблю, гляджу — чаго мне ўжо саромецца?...
— Наталля, што вы параіце дзвэйцатам, якія так рана сутыкаюцца з гэтым пытаннем?
— Нікому не раю нараджаць так рана, не падумайце. Мне цяпер 19 гадоў — і я разумее, што і цяпер не гатовая была б нараджаць, каб так не здарылася... Трэба ўсё ўзаважыць. Разумець, што спадзяецца трэба на сябе і на бацькоў. Калі бацькі, скажам, п'яніцы — як нараджаць? На сацыяльнаму дапамогу вы здаровае дзіця не выгудуеце... І з бацькама дзіцяці — ці будзеце, ці не будзеце...
На развітанне я спытаўся ў Наталлі, колькі яна атрымлівае дапамогі ад сацыяльных службаў. Высветлілася, што на старэйшага ўжо нічога — бо споўнілася тры гады. А на маладошню Паліну — 99 тысяч, гэта 50% ад агульнай сумы, бо та хатаюць у садок. Значыць працу ў Нясвіжы Наталля пакуль не здолела. Воць і атрымліваецца: самай 19 гадоў, на руках двое дзетак 2,5 і 3,5 гадоўка. І на траіх — 99 тысяч рублёў. Жыві я хачуся.

Глеб ЛАБАДЗЕНКА. Фота аўтара. Нясвіж — Мінск.

Камэнтар чыноўніка
«РАЗ НАРАДЗІЛА — ДЗЯРЖАВА МУСІЦЬ ДАПАМАГАЦЬ»
Дырэктарка Нясвіжскага раённага тэрытарыяльнага цэнтра сацыяльнай абароны насельніцтва Наталля КОРСАК кажа, што ніводная мама не застаецца ў іх без дзяржаўнага падтрымкі.
— Як толькі цяжарная мама стала на ўлік, мы пачынаем працаваць з сям'ёй. Яна чакае дзіцяці — і чыноўнікі, лекары чакаюць разам з ёй. Глядзім на прыбытак, калі трэба вылучаем гумантарную дапамогу, як толькі народзіць — да двух гадоў атрымлівае бясплатнае харчаванне. Няпоўнагадоваы мамы ў мяне запісаныя ў асобнай тэчцы, я іх усіх асабіста ведаю. Атрымліваюць грошы — у залежнасці ад прыбытку, звартаюцца па адрасную сацыяльную дапамогу... Мая задачка як чыноўніка — не разважана, добра гэта ці дрэнна. Раз нарадзіла — дзяржава мусіць дапамагаць.

ХРОНІКА АПОШНІХ ПАДЗЕЙ

АМЕРЫКАНЦЫ БЯДНЕЮЦЬ
Еўрасоюз абшоў Амерыку па памерах багацця, прыйшлі да высновы даследчыкі кампаніі Boston Consulting Group. Еўрапейскі даверлівы кіраўнікам кампаніі, фондам і банкам \$32,7 трлн супраць \$29,3 трлн у Амерыцы. Галоўныя прычыны «збяднення» амерыканцаў — паслабленне долара і падзенне фондавага рынку.
Колькасць сям'яў, маёмасць якіх ацэньваецца ў мільёны, скарацілася на 17,8% да 9 міль у 2008 годзе. А аб'ём капіталу, які яны аддаюць у кіраванне, скараціўся ўпершыню з 2001 года ў 2008 годзе гэтага лічба складала \$92,4 трлн у параўнанні з \$104,7 трлн у 2007-м. Але, нягледзячы на «збядненне» амерыканцаў, ЗША па-ранейшаму займаюць першае месца ў свеце па колькасці сям'яў-мільянераў, тут іх 3,9 міль, гэта значыць у гэтай краіне найбольш разнастайная канцэнтрацыя багацця.

У КАЛУМБІІ ПАЦЯРПЕЛІ БОЛЬШ ЗА 9 ТЫСЯЧ ЧАЛАВЕК
У калумбіі-скім горадзе Картахена-да-Індзіас за час святкавання 198-й гадавіны абвешчання незалежнасці ад Іспаніі былі паранены або збыты больш за дзевяць тысяч чалавек.
На працягу чатырохдзённага свята, якое завяршылася абраннем нацыянальнай каралевы прыжосці, амаль пяць тысяч чалавек звярнуліся ў бальніцы з нагоды нажахавых раненняў, дзвэйч чалавек атрымалі агнястрэльнаыя раненні, столькі ж пацярпелі ад сур'ёзных апэкаў. Яшчэ некалькі тысяч чалавек атрымалі траўмы ў выніку боек, рабаванняў, іншых злачынстваў, а таксама пасля шматлікіх дорожна-транспартных здарэнняў.

ШВАРЦЭНЕГЕР ПАРАЇЎ КАЧАЦА
Губернатар Каліфорніі Арнольд Шварцэнегер лавіваў вайскоўцаў амерыканскага кантынгенту ў Іраку і даў ім рэкамендацыі па падтрыманні фізічнай формы.
«Вы павінны заўважваць кожны дзень», — заявіў былы культурыст, з'яўленне якога на базе ў прыгарадзе Багдада было сузрэта радаснымі крыкмі. Выступаючы на базе Кэмп-Віктары, Шварцэнегер падазваў салдатам за службу, а потым фатаграфаванні і абмываньня поіскам рукі з ахвотнымі. Шварцэнегер ужо даўно запланаванаў замежную паездку, але яе даводзілася адкладваць з-за клопатаў губернатара аб барацьбе з бюджэтным крызісам.

БРЫТАНСКІМ ВАЙСКОЎЦАМ ДАЗВАЛІЛІ ПАДКУПЛЯЦЬ ТАЛІБАЎ
Брытанскім вайскоўцам з гэтага часу дазволена падкупляць патэнцыйных навабранцаў «Талібана».
Акрамя гэтага, брытанскім камандзірам дазволена ўстапуць у перамоў з лідарамі баівойку, «чыя

Ведай нашых!

ЯЕ ВЯЛІКАСЦЬ НАСЦЯ

Мабыць, кожная дзяўчынка ўяўляла сабе прыцэсай. А воць 8-гадовая мінчанка Насця Патрова стала ёй навяе. Тутул «Перша прынцаса свету» і Гран-пры за лепшае партфоліа дзяўчынка прывезла з VII Міжнароднага дзіцячага фестывалю «Свет талентаў-2009», што адбыўся нядаўна ў Кіеве.

Паводле слоў Кацярыны Пашкевіч, рэгіянальнага дырэктара па адборы, падрыхтоўцы і прадстаўленні талентаў Беларусі на міжнародных конкурсах і фестывалях, конкурс «Свет талентаў» быў арганізаваны на ўзроўні Дзяржаўнага ўдзелу. Удзельнічалі ў ім прадстаўнікі Беларусі, Расіі, Латвіі, Эстоніі і, натуральна, Украіны — усяго каля 100 дзяцей ва ўзросце ад 4 да 17 гадоў, падзеленыя на 3 узроставыя катэгорыі. Праграма фестывалю ўключала ў сябе шоу талентаў (вакал, харэаграфія, акцёрскае майстарства, спорт), спанфарціва юных дызайнераў і конкурс тэатраў моды, конкурс «Свет фантазіі» (жывялі, скульптура, вышыўка і пячэнне з сісеру), а таксама «Шоу прыгажосці». У апошнім беларуская канкурсантка жрэў і ўзяла адрэза дзве ўзнагароды.

Дарэчы, у мінугля гады прадстаўнікі беларускай каманды таксама вярталіся з названага фестывалю з перамогамі ў розных намінацыях. Напрыклад, летас тры Насці — Бялявчэ, Гамолка і Нікіфарова — заваявалі тытулы «Юнай мс фота», «Міні-міс інтэрнэці» і «Юная мс свету».

Вікторыя ЗАХАРАВА.

«ВЯСЁЛАЯ» НОЧ

выдалася ў супрацоўніцтве вялікай гомельскай крамы, якая працуе ў «начным» рэжыме. У 3 гадзіны ночы ў гандлёвы пункт завітаў на добрым падлітку раней судзімы 34-гадовы грамадзянін, які пачаў «качаць правы» і не хацеў па добрай волі пакідаць устаноў. Прадавачкі выкіралі міліцыю, але мужына так разышоўся, што, пакуль яго не скурпілі, пашпэў нанесці аднаму з правахоўнікаў цялесныя пашкоджанні.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

ВАМ ТАКСІ? КАЛІ ЛАСКА!

Узяць грузавую аўтамашыну бывае даволі складана, хоць абвестак на грузавозавозкі хапае. У адным выпадку — танаж не падыходзіць, бо на 10-тонным грузавіку не будзе перавозіць канану, а ў іншым — адлегласць вадзіцеля не задавальняе.

У Тэрытарыяльным цэнтры сацыяльнага абслугоўвання насельніцтва Баранавіцкага раёна правялі ініцыятыўны і стварылі «Сацыяльнае таксі», але ім могуць карыстацца толькі шматдзетныя, малазьяспеальныя, аяпнуцыя, няпоўныя сям'і, семі, у якіх ёсць дзеці-інваліды, дзіця-сроты, а яшчэ ўдзельнікі вайны і адзінковы пенсіянеры.

На аўтамабілі «Газэль» у лодзёй ёсць магчымасць перавезці мэбля ці іншую маёмасць у любы населены пункт раёна. І плата даволі нізкая. Закачыўшы дзвядцятка заплаціць 350 руб./км.

А наколькі будзе запатрабавана паслуга, пакажа час.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.

Спорт-тайм

ПЕРАМОЖНЫ ДУБЛЬ СКАВЫША

Маладзевая зборная Беларусі ў гасцах абыграла каманду Албаніі з лікам 2:1. У беларусы дублем адзначыўся нападчык БАТЭ Максім Скавыш — галкперу суперніка ён «прабіваў» на 8-й і 36-й хвілінках. Пасля гэтай гульні беларуская каманда, маючы па 12 ачкоў пасля 5 матчы, разам з камандай Штатландыі ўзначальвае 10-ую адборачную групу да маладзевага чэмпіянату Еўропы 2011 года.

У «ДЫНАМА» І «ЮНАЦТВЕ» НАЗІРАЕЦЦА СПАД
У двух чарговых матчах чэмпіянату Континентальнай хакейнай лігі мінскае «Дынама» зноў праіграва, прычым два

АСКОЛКІ РАЗБІТАЙ ПАМЯЦІ

ПРАКУРАТУРА Ляхавіцкага раёна правярыла стан помнікаў гісторыка-культурнай спадчыны раёна і зрабіла заключэнне, якое і прымусіла выехаць у райцэнтр.

На тэрыторыі Ляхавіцкага раёна знаходзяцца 14 палацава-паркавых ансамбляў, якія з'яўляюцца помнікамі гісторыі, і 4 помнікі археалогіі, 11 помнікаў, у тым ліку палацава-паркавыя ансамблі ў вёсках Грушаўка, Савейкі, Нача, занесены ў Дзяржаўны спіс гісторыка-культурных каштоўнасцяў Беларусі.

Як бачым, раёну далася багатая спадчына, хоць сам ён і невялікі.

Праверкай вызначана, што ўсе помнікі знаходзяцца ў запусценні, пазарасталі бур'янамі і лёс іх нікога не цікавіць. Палацава-паркавы ансамбль, размешчаны ў вёсцы Грушаўка, з'яўляецца помнікам XVIII стагоддзя — гістарычнай і культурнай каштоўнасцю і ахоўваецца дзяржавай. Пра гэта сведчыць і адпаведная шпілца на адным з будынкаў. Моцна пашкоджана і сядзіба Тадэвуша Рэйтана.

Вынікі правяры былі не толькі абнародваны ў раённай газеце «Ляхавіцкі час», але і з'явіліся на сайце Генеральнай пракуратуры. І там можна прачытаць: «Доўгі час раённы выканаўчы камітэт не выкуліла практна-каштарыснай дакументацыю сямейнага магільнага склепа роду Рэйтанаў, які таксама з'яўляецца гістарычнай і культурнай каштоўнасцю і ахоўваецца дзяржавай».

Абвінавачванні важкія, і праблема, узятая пракуратурай, не надуманая — але тут адбываецца толькі канстатацыя фактаў. Большасць якіх ніхто не адмаўляе. А вось чаму так здарылася, чаму помнікі разбураюцца і як іх выратаваць — найважнейшыя пытанні на сённяшні час.

Усе помнікі на тэрыторыі раёна мне вядомыя са школьнага ўзросту, а ў сядзібе Т. Рэйтана я быў шмат разоў і памятаю, у якім добрым стане яна была, калі там знаходзіўся плегмас, але пра Рэйтана за савецкім часам асабліва не любілі разважаць. А калі плегмас быў ліквідаваны, «панскі маентка» пачаў прыходзіць у заняпад.

А хто разбураў помнік архітэктуры ў Грушаўцы? Не чужыя і не ўлада, а мясцовыя насельніцтва. Нехта будаваўся і цягнуў адсюль усё, што трапілася пад руку. Разбіралі кафельныя грубы, узрывалі паркет, выдзіралі вокны і дзверы...

У свядомасці людзей моцна засела, што «панская» — гэта чужое, хоць, магчыма, многія ўвогуле ні пра што не думалі — ёсць магчымаць ухаліць, то і бралі.

А вось як пракементавала сітуацыю кіраўніцтва раёна.

— У самым запусчаным стане знаходзіцца Грушаўка, дзе, на жаль, жылы дом і астатнія будовы палацава-паркавага ансамбля былі разбураны і раскрасданы ў 70-80 г.г. мінлага стагоддзя, калі ансамбль не лічыўся гістарычна-культурнай каштоўнасцю, яго ніхто не ахоўваў і ніякія работы там не праводзіліся, — заявіў намеснік старшнін райвыканкома Уладзімір КРУК.

— **А я як няконт праектнай дакументацыі? Заказалі, а забіраць не збіраецца...**

— Праектна-каштарысна дакументацыя на рэстаўрацыю капіцы магільнага склепа ў нас, на яе затрачана 69 млн рублёў. Азім экзампліяр дакументаў у хуткім часе будзе накіраваны на экспертызу. Рэстаўрацыя капіцы пры наяўнасці сродкаў можа пацяца ўжо ў наступным годзе. Рыштучыя праект будыніцтва і рэканструкцыі палаца-паркава-

Сядзібны дом у Грушаўцы.

га ансамбля Грушаўка пад назвай «Фляр'янава» зарос бур'янамі, а тэрыторыя парка «Савейкі», які з'яўляецца помнікам рэспубліканскага значэння, доўгі час не прыбрався, і там наўкол смецце.

Таму і натуральным было пытанне да старшнін райсавета Югена ЮРЛЕВІЧА.

— **Няўжо нельга абкасіць пустазелле навокол будынкаў, ды і ў парках завесці парадка?**

— Асабіста мне сорамна паказваць гэтыя помнікі гасцям, бо яны ў запусчаным, непрыятым стане. Але прычына тут не ў пустазеллі. Напрыклад, сёлета двойчы абшавалі тэрыторыю ў Грушаўцы і наўкол капіцы. Але калі парк займае некалькі дзясяткаў гектараў, то разавая акцыя тут не абсыць — патрэбны сістэмны падыход. Неабходна, каб за кожным палаца-паркавым ансамблем былі замацаваныя людзі, якія там пастаянна будучы падтрымліваюць парадка. Наскокам вырашыць праблему немагчыма. Вось у прыклад прыводзяць нейкі горад, маўляў, які ён чысты.

А колькі кожную раіць выходзіць дворніку, каб яго падмесці, і якія грошы на гэта выдаткоўваюцца?

— **Яўген Нікадзімавіч, мясцовым Саветам прадаўлены прэзэнціі, што яны аслабілі кантроль за аховай гістарычна-культурнай спадчыны раёна — гэта ваша «парафія»?!**

— Найлепшы кантроль — гэта вартульнік. Калі б яны былі, то многія будынкi захаваліся б.

— **Пастаўце хоць бы некалькіх помнікаў, а то вуль у «Фляр'янава» людзі расцягнулі будынак сядзібы, які быў узведзены з лістоўніцы — адзіны ў Беларусі.**

— З вялікім задавальненнем зрабі б гэта, але ў мясцовых Саветах на вартуўнікоў грошай няма. Вось у гэтым і ўся праблема.

Зачараванае кола, якое разараць можна толькі пры дапамозе грошай. Відавочна, так, бо калі б у раённым бюджэце на рэстаўрацыю помнікаў яны былі закладзены, то справа зрушылася б з месца. Але ж у бюджэце яны павінны паступаць аднекуль...

— **Усё ж якое выйсець? Працагае размову старшнін Ляхавіцкага райвыканкома Дзмітрый БУРДУК.**

— Па «Савейках» падрыхтаваны пакет дакументаў і адпраўлены ў камітэт па маёмасці. Гэты палацава-паркавы ансамбль будзе выстаўлены на аукцыён.

— **У якую суму ацэнены помнік?**

— Мы запрашаем два мільярды з паніжальным каэфіцыентам, але трэба адзначыць, што будынік у даволі прыстойным стане. Увесь комплекс вельмі добра падыходзіць для аграгуртку.

— **Дзмітрый Міхайлавіч, ёсць папяркі, што ў «Савейках» азбыраваныя драўляныя дамы. Раней такога не было.**

— Тут такая сітуацыя. У гэтых мясцінах з'явіліся бабры ці, можа, яны вярнуліся туды, дзе жылі спрадвечна. А гэта добра ці жэпка? Магчыма, для будучых турыстаў гэта будзе цікава. З'явіцца ў «Савейках» гаспадар, то тады і будучы зробіцца захадзі.

— **Напэўна, самае балючае месца для раённай улады — гэта сядзіба Т. Рэйтана. Там сапраўды вялікае запусценне.**

— Тут сітуацыя неадназначная. Імя Тадэвуша Рэйтана запаліты літарай улісана ў гісторыю Польшчы. У Грушаўку прывязваюць палкі, гуцаць кіраўнікі аб фінансавай дапамозе, але дэлегацыі ад'язджаюць — усё сціха. Вось сёлета нас наведвалі прадстаўнікі Грамадскага фонду памяці польскага народа. Нават прыслалі ліст падзякі, у якім сказана: «Мы поўнасцю ўпэўнены, што час, які надыйшоў, прынясе плённыя кантакты для абодвух бакоў...» Хачэцца б, каб сапраўды было так.

Ёсць праекты, якія неабходна вырашыць сумесна. Дзесьці мы не скасілі пустазелле, але ж не ў ім сутнасць — праблемы з помнікамі назапашваліся дзевяцігоддзямі, і звязаныя яны на нашым бяспамяцце ў даныя дні да гісторыі і культуры.

Мясцовыя ўладзе самастойна не справіцца з рэстаўрацыяй такіх сур'езных палаца-паркавых ансамбляў. Відавочна, на дапамогу павінна быць прысціг вобласць. Але ж і там бюджэт. Усё ж у абласнога цэнтры непараўнальна

Магільны склеп.

большая магчымасць для маневру. Напрыклад, была магчымасць выбраць: накіраваць 2 мільярды рублёў на ўсталяванне амбіцыйнага помніка ў Брэсце ці ўкладзі іх на аднаўленне сядзібы ў Грушаўцы.

Не памылкова, калі скажу, што апошні помнік уяўляе большую цікавасць для турыстаў, ды і ў гістарычна-культурным плане пераважае абласная новабудова.

Прад'яўляць прэзэнціі цэнтральнай улады, што яна не надае ўвагі помнікам культурнай спадчыны, будзе несправядліва. Дастанкова паглядзець, якімі сталі за нейкія 15 гадоў нашай незалежнасці Нясвіж, Мір, Навагрудак, як паўстаюць з руін Косаўскі замак, палац у Ружане, Лідскі замак — каб адзначыць вялікі зрух у гэтым кірунку. Успомнім, што ў былым Саюзе ўсе нашы старадаўнія гарады былі ў поўным запусценні — крапіва расла ў цэнтры каля плаццоў ды вецер пыл ганяў.

Зрукі каласальныя, але ў нашай свядомасці яны нязначныя. Наша гістарычная памяць — нібы разбітае люстэрка. У асобным асколчку адлюстроўваецца нейкі эпізод, найчасцей звязаны з другой сусветнай вайной — усё і памяць.

Калі мы не адрознім гістарычную памяць на нацыянальнай ідэі, то прыйдзем у тупік. Нароку будзе усё адно, чыя ўлада і ў якой дзяржаве жыць.

Суверэнітэт — наша крапасць, і неважкі перыяд незалежнасці Беларусі паказваў, што толькі з ім мы здолеем выстаяць.

Але суверэнітэт — гэта не процывагаз, які можна выкарыстоўваць толькі ў надзвычайнай сітуацыі, націгнуўшы на галаву — а так ён ляжае без патрэбы па сцягне. Суверэнітэт ёсць ці яго няма — трэцяга не дадзена. А ў нас ён ёсць, то і будзем наш суверэнітэт напэўна выкарыстоўваць у культурным набыткі народа.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.
Ляхавіцкі раён.

КАВАЛАК КАЗКІ ГЛЫБІНКА 7 НА ЎСКРАЙКУ НАЛІБОЦКАЙ ПУШЧЫ

КАЛІ ехаць пра гродзенскай трасе і кіламетры на пяцідзясятым ад сталіцы звярнуць налева, праз дзясцят хвілін трапляеш у дзіўнае месца. Здаецца, кожны хоць раз пра яго чуў, але ва ўсіх заўсёды ўзнікаюць розныя асацыяцыі...

Івянец — існуе некалькі варыянтаў паходжання самой назвы. Адны навукоўцы лічаць, што яна з'явілася ад літоўскага слова *gyventi*, што ў перакладзе азначае «жыць», іншыя співаюць усё на дрэва іва, якое і цяпер у вялікай колькасці можна пабачыць уздоўж рачулы Волмы, але самая прыгожая, безумоўна, народная легенда. Кораценька перажае яе змест.

У глыбокай старажытнасці адна вельмі багатая княгіня праязджала праз Налібоцкую пушчу ды завязла разам з брычкай і конямі ў дрыгве. Людзі навокол не жылі і таму ратаваць яе не было каму. Княгіня, разумеючы непазбежную пагібель, прыйшла ў роспач і ў той самы час пабачыла недалёка прыгожую жанчыну, што пляла вянок з кветак.

— Як мяне выратаваць ад няшчасця? — запыталася княгіня. — Згадзіся насілаць гэту мясцовасць народам — выратуешся, адказала жанчына. — Я згодная.

Коні яе адразу выйшлі з дрыгвёў, нібы з ружа, не адчуваючы ніякага цяжкага. Тады княгіня запытала ў жанчыны, як назваць гэта месца.

— Ці бачыш вянок у маіх руках? — Бачу.

— Дык назаві новае месца Івянцом, — сказала дзіўная жанчына і знікла...

Княгіня сваё слова стрымала, так і ўзнік Івянец. Згадзіцца, прыгожа. Прычым легенда зусім не фантастычная і ніякім чынам не супярэчыць дзювом іншым версіям.

А з архіваў дакладна вядома, што Івянец упершыню прыгадваецца ў XIV стагоддзі. Належала паселішча Вялікаму князю Літоўскаму Вітаўту і пазней было аддадзена ім сваіму пляменніку, князю Андрэю Уладзіміравічу.

Пасля Люблінскай уніі 1569 года Івянец, які і ўся дзяржава ВКЛ, увайшоў у склад Рэчы Паспалітай, размяшчаўся на вярхоўях і той час Івянец, як паўстаюць з руін Косаўскі замак, палац у Ружане, Лідскі замак — каб адзначыць вялікі зрух у гэтым кірунку. Успомнім, што ў былым Саюзе ўсе нашы старадаўнія гарады былі ў поўным запусценні — крапіва расла ў цэнтры каля плаццоў ды вецер пыл ганяў.

Зрукі каласальныя, але ў нашай свядомасці яны нязначныя. Наша гістарычная памяць — нібы разбітае люстэрка. У асобным асколчку адлюстроўваецца нейкі эпізод, найчасцей звязаны з другой сусветнай вайной — усё і памяць.

Калі мы не адрознім гістарычную памяць на нацыянальнай ідэі, то прыйдзем у тупік. Нароку будзе усё адно, чыя ўлада і ў якой дзяржаве жыць.

Суверэнітэт — наша крапасць, і неважкі перыяд незалежнасці Беларусі паказваў, што толькі з ім мы здолеем выстаяць.

Але суверэнітэт — гэта не процывагаз, які можна выкарыстоўваць толькі ў надзвычайнай сітуацыі, націгнуўшы на галаву — а так ён ляжае без патрэбы па сцягне. Суверэнітэт ёсць ці яго няма — трэцяга не дадзена. А ў нас ён ёсць, то і будзем наш суверэнітэт напэўна выкарыстоўваць у культурным набыткі народа.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.
Ляхавіцкі раён.

ры і некалькі санітарак. Перад пачаткам Першай сусветнай вайны пачалася пракладка чыгуны з Менска на Ліды, якая павінна была праходзіць паміж Івянцом і Старынкамі. Насып быў даведзены да Налібоцкай пушчы, праз рэчку Волму будаваўся мост. Але з набліжэннем фронту праца была спынена, а пасля вайны так і не скончана і да нашых дзён.

Немагчыма знайсці ў Івянцы месца, адкуль нельга было б пабачыць хоць адну са святыняў. Цяпер тут два каталіцкія касцёлы, праваслаўная царква і малітоўны дом пратэстантаў-баптыстаў. У мясцовыя касцёлах, якія Івянчане называюць Чырвоны і Белы, слухаюць айцы французшанцы. Іх калісьці запрасіў сюды мінскі стольнік Тадар Антоній Ваньковіч, выдзеліў гарадскую і фальваркавую зямлю і падарыў значныя грошавыя сродкі, якія дазволілі спачатку ўвесці драўляныя касцёлы і кляштар, а пасля распачаць будаўніцтва каменных будынкаў. Будынак Белага касцёла, касцёла святога Міхаіла, якім яго можна пабачыць цяпер, узведзены ў 1740 годзе. Тут ужо каторы год праводзіцца «Музычная майстэрня» — сустрача для моладзі з музыкальным здольнасцямі, дзе яна можа паглыбіць свае веды пад кіраўніцтвам вопытных выкладчыкаў. Апошнія два гады таксама праходзіць сустрачка каталіцкай моладзі ўсёй Беларусі.

Узнікненне касцёла святога Аляксея, Чырвоная, у Івянцы цесна звязана з гісторыяй мястэчка і лёсамі раней пабудаваных тут каталіцкіх святыняў. Падчас рэпрэсій пасля паўстання 1863 года царскія ўлады зачынілі абодва касцёлы, а таксама драўляную каплічку на могілках. Святныя замянілі на праваслаўныя царквы. Але пачынаючы з 1903 года, ўлады дазволілі праходзіць душ-паствярства пры каплічцы на могілках, а 30 лістапада 1904 года сам цар Расіі дазволіў будаваць касцёл на могілках. У знак падзякі святныя павінна бы-

лі значныя сродкі з'явіліся ў Івянцы, якія захаваўшы ў Беларусі, да мінлага года быў мясцовы клуб, але з-за аварыі клубу стана танцы перанеслі ў іншае месца. Цяпер вырашаецца, што рабіць з будынкам. Як нам павадалі ў мясцовым музеі, там плануецца размясціць даследчы цэнтр па гісторыі юрэйнаў Заходняй Беларусі, але калі гэта будзе зроблена нікому невядома.

Шмат напрыканцы XVIII стагоддзя з ростам насельніцтва, развіццём рамяства і гандлю ў мястэчку сталі з'яўляцца майстэрні: цесляры, кавалі, муляры, ганчары і інш. Крыху пазней пачалі стварацца і майстэрні. Зольнымі і шырока вядомымі былі івянечкія муляры і тынкоўшчыкі. Кожнай вясною раз'язджаліся яны ў далёкія гарады, вёскі і вярталіся толькі познія вясенню.

Як значны дырэктар музея традыцыйнай культуры Алег Раманоўскі, «змялі ў наваколлі асаблівай урадлівасцю не вызначалася, трэба ж было нашым дзядзям і прадзедам з нечага жыць. Вось і займаліся ганчарствам, ткацтвам, кавальствам ды разьбярствам».

Адзінаццаць гадоў таму пры Івянечкім дзяржаўным музеі традыцыйнай культуры і побыту быў створаны цэнтр рамястваў. Спачатку аднаўлялася ганчарства і ткацтва. Потым з'явіліся кузня і майстэрня мастацкай апрацоўкі драўніны. Тут івянечкія ўмельцы дэлецяцца вопытам з падрастоўчым пакаленнем. Экскурсію аўтобусу, які кожныя выхадныя праязджае праз Івянец, раней прыпыняўся толькі каля архітэктурных помнікаў, а цяпер якая вельмі шмат ахвотных паглядзець, як робяцца ганчарныя вырабы, нават самому паспрабаваць папрацаваць за ганчарным кругам.

Сярод знакамітых асобаў, лёс якіх звязаны з Івянцом, выцяюцца ўсё больш людзі з XX стагоддзя. Падчас Першай сусветнай вайны ў мястэчку жыў і праводзіў агіта-

цыйную дзейнасць сярод салдатаў фронту, які тут стаяў, бальшавіцкі дзеяч Міхаіл Фрунзе. Да нашых часоў захаваўся дом, дзе ён часова размяшчаўся. Што цікава, у гэтым жа самым месцы пазней жыў Апанас Флар'янавіч Пулко. Ён знакаміт сваймі драўлянымі скульптурамі, рэльефнымі пано, жывапіснымі і графічнымі творами, якія выкананы ў жанры наўна-рэалістычнага мастацтва. Прауючы над сваімі творами, майстар абапіраўся на самабытныя глыбінныя традыцыі народнага разьбярства. Працы Апанаса Флар'янавіча захоўваюцца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, Музеі старажытна-беларускай культуры Акадэміі навук Беларусі, Мінскаму абласнаму краязнаўчым музеі, Івянечкім музеі традыцыйнай культуры.

Асобная роля ў летапісе івянечкай культуры належыць Яцэку, ён жа — Ямбл, ён жа — Астраном, ён жа — Фелікс Эдмундавіч Дзяржынскі. Заснавальнік Усерасійскай навуковай камісіі народзіўся на хутары Дзяржынска, што за 15 кіламетраў ад Івянцы. Той самы музей традыцыйнай культуры яшчэ не так даўно быў музеем Дзяржынскага і ўвесь вельмі вялікую аўдыторыю наведвальнікаў у савецкія часы. Пасля ўсё экспанатаў, звязаныя з Дзяржынскім, былі перавезены на хутар, дзе цяпер адноўлена сямейная сядзіба.

Гэта адно са шматлікіх мястэчак у нашай краіне. Хтосьці, жыва працягваюць іх змест, скажа, што нічога асаблівага ў ім не заўважыць. І гэтым асобам у першую чаргу раімі сюды прыехаць (40 хвілін на аўтамабілі ці паўтары гадзіны на аўтобусе ад Мінска). Адразу трапляеш у незвычайную сітуацыю. Яна звыкла для тузішчых і вельмі б'е па вушах гараджану. Івянец сустракае касцёлаў сярод Аляксея, які хаваецца святаго дрэваў, Івянечкім касцёлаў святога Міхаіла, які ўзвышаецца на пагорку над ракой, Івянечкім вайсцэ да сабе чужыні і ўтульнасцю ўсяго навокол, Івянечкім драўніны. Тут івянечкія ўмельцы дэлецяцца вопытам з падрастоўчым пакаленнем. Экскурсію аўтобусу, які кожныя выхадныя праязджае праз Івянец, раней прыпыняўся толькі каля архітэктурных помнікаў, а цяпер якая вельмі шмат ахвотных паглядзець, як робяцца ганчарныя вырабы, нават самому паспрабаваць папрацаваць за ганчарным кругам.

Сярод знакамітых асобаў, лёс якіх звязаны з Івянцом, выцяюцца ўсё больш людзі з XX стагоддзя. Падчас Першай сусветнай вайны ў мястэчку жыў і праводзіў агіта-

цыйную дзейнасць сярод салдатаў фронту, які тут стаяў, бальшавіцкі дзеяч Міхаіл Фрунзе. Да нашых часоў захаваўся дом, дзе ён часова размяшчаўся. Што цікава, у гэтым жа самым месцы пазней жыў Апанас Флар'янавіч Пулко. Ён знакаміт сваймі драўлянымі скульптурамі, рэльефнымі пано, жывапіснымі і графічнымі творами, якія выкананы ў жанры наўна-рэалістычнага мастацтва. Прауючы над сваімі творами, майстар абапіраўся на самабытныя глыбінныя традыцыі народнага разьбярства. Працы Апанаса Флар'янавіча захоўваюцца ў Нацыянальным мастацкім музеі Беларусі, Музеі старажытна-беларускай культуры Акадэміі навук Беларусі, Мінскаму абласнаму краязнаўчым музеі, Івянечкім музеі традыцыйнай культуры.

Сымон СВІСТУНОВІЧ.
Ляхавіцкі раён.

У КРЫЧАВЕ ПАБУДОВАЛІ БАСЕЙН

У раённым цэнтры адчыніўся доўгачаканы басейн «Сож». Ён стаў часткай спартыўнага комплексу ў раёне парка Перамогі, разам са стадыёнам і крытым лёгкаатлетичным манежам.

У басейне ёсць тры 25-метровыя дарожкі, а таксама «жабіны» для дзяцей. Тут таксама працуюць сауна, кавярня і цырульня. Крычачы могуць плаваць ад раціцы і да 22 гадзін увечары.

Ілона ІВАНОВА.

АВІЯБОМБЫ. НАВОШТА ЯНЫ БЕСПРАЦОЎНАЙ?

У Палацку ў гаспадарчай забудове мясцовай грамадзянкі міліцыянеры адшукалі цэлы склад боезапасу — нават дзве авіяцыйныя бомбы.

Сярод існага знайшлі 27 супрацітаных снарадаў, тры артылерыйскія снарады розных калібраў... Саперы вывезлі розныя ў бяспечнае месца і знішчылі. Цяпер высвятляецца, адкуль усё гэта ўзлялося.

Аляксандр ПУКШАНСКІ.

Як нас дураць

НЕ ЎСІМ ТРЭБА ВЕРЫЦЬ...

5 мільёнаў рублёў недалічыліся ў сэрванце муж з жанкай — пенсіянеры з гарадскога пасёлка Калаткевічы, што ў Петрыкаўскім раёне. Да іх раніцай завітала жанчына цыганскай знешнасці, якая адракамандавалася супрацоўнікам БТІ. Вывела гаспадару ў двор, быццам бы для таго, каб памерцаць зямельны ўчастак. Калі яны вярнуліся дадому, зразумелі, што грошай няма.

Сталага гамялячана падамнулі зноў перапісам насельніцтва — дзве ашуканкі прыйшлі днём да яго ў кватэру. Вынік: знікла 2 мільёны рублёў.

Такою ж суму і яшчэ 700 долараў выкраў з дома роднай маці яе нідзе не працуючы 46-гадовы сын, які правёў гэтую «аперацыю» разам са сваёй сямброўкай. Вярнуць удалос толькі частку скрадзенага.

Ірына АСТАШКЕВІЧ.

...І шапка марскога паліцыянта

НАВЕДАЦА ў краязнаўчы музей Петрыкаўшчыны нам напараіла начальнік ідэалагічнага аддзела райвыканкома Антаніна Бруйка. Там заўсёды ёсць на што паглядзець, з чым пазнаёміцца, сказала яна. А сёння — асабліва. Бо, упэўнена, такое вам яшчэ не даводзілася бачыць.

Мела рацыю Антаніна Уладзіміраўна, бо ў музеі была наладжана выстава галаўных убораў ахоўнікаў правапарадку ўзброеных сілаў розных краін свету. Чаго там толькі ні было: 44 шапкі самых розных фасонаў, мадэляў, расфарбоўкі. Адны ў нечым падобныя паміж сабой, другія — катэгарычна адрозніваюцца. Але кожная з іх выклікае цікавасць.

Вось, напрыклад, бамбукавы шлем в'етнамскага пехацінца, капляш амерыканскага шэрыфа, фелка грэчаскага паліцыянта, шапка ваеннага італьянскага музыканта. Доўга не адходзіш ад галаўных убораў: летняя — ізраільскага вайскоўца, паўсядзённая — паліцыяўска са Швейцарыі, Швецыі, Нарвегіі, Ірландыі, парад-

Антаніна БРУЙКА: ці пасуе такі фасон?

расказваў па сатавым тэлефоне. Андрэй Генадзевіч яшчэ ў дзяцінстве захапіў зборам марак і значкоў. Хілапчук з Рэчыцы ў 1984 годзе закончыў Сувораўскае вучылішча ў Мінску і сваю шапку на памяць адаслаў дадому па пошце.

Затым была вучоба ў Курганск

СКАНВОРД

Склаў Андрэй МІХАЙЛАЎ.

1. Жывіла ў дзімніку за паўгадзіну (4 літ.)
2. Відэа і фотавыборка (4 літ.)
3. Сябра Беларускага саюза (4 літ.)
4. Прадмет міхайлавіцкага (4 літ.)
5. Кавалок класіка (4 літ.)

ПРАВЕРЦЕ, КАЛІ ЛАСКА, АДКАЗЫ
Сканворд + судуко (14 лістапада). Па гарызанталі: Шайба. Ганчак. Віра. Рыф. Мел. Ікс. Ідэя. Тальк. Трыпутнік. Зыб. Алах. Агата. Ана. Інд. Ласт. Банг. Зман. Ін-та. Ірландыя. Забайка. Рышэльве. Па вертыкалі: Стабілізатар. Албі. Крыжадзюб. Брамс. Узала. «Арлі». «Тытанік». Данбас. Ранце. Ганфр. Тыл. Ятка. Лагін. Ял. Ананд. Хабры. Крыжыкі. Гая. Судуко: адказы гл. у табліцы.

2	9	8	7	6	5	1	4	3
1	7	6	2	4	3	9	8	5
3	5	4	1	9	8	7	6	2
8	6	1	3	2	4	5	7	9
5	4	7	6	1	9	2	3	8
9	2	3	5	8	7	6	1	4
7	3	9	8	5	1	4	2	6
4	8	2	9	7	6	3	5	1
6	1	5	4	3	2	8	9	7

Віншуем **Анатолія Уладзіміравіча ДАБРЫНСКАГА** з в. Шарэйкі Калінінкіўскага раёна з **днём нараджэння**. Жадаем моцнага здароўя і доўгіх гадоў жыцця.
Родныя:

ШАХМАТЫ

Пад рэдакцыйнай майстра спорту **Уладзіміра СЫЧОВА**

КОНКУРС РАШЭННЯЎ
Заданне № 3

Белыя: Кр b1, Фf2, Сс2, Кb7 (4).
Чорныя: Кр d5, Ch8, Кg2, п. c6 (4).

ПАРТЫЯ
ВЫДАТНЫХ ГРОСМАЙСТРАЎ
Наступная партыя сыграная двума выдатнымі шахматыстамі першай паловы ХХ стагоддзя О. Дурасам (1882—1957 г.), чэхаславацкім грошмайстрам, пераможца і прызер многіх міжнародных турніраў 1903—1913 гг. Пасля гэтых поспехаў цалкам адшоў ад шахматных выступленняў. Валодаў выключным камбінатыўным пачуццём, дакладнай ацэнкай пазіцыі і з. Тарашам (1862—1934 г., нямецкі шахматыст. Адзін з выдатных прадстаўнікоў тэарэтычнай думкі, прэтэндэнт на сусветную шахматную карону на рубжы двух стагоддзяў). Вось гэта славетная партыя.

Заданне № 4

Белыя: Кр h5, Фb1, Cd2, Cd7, п. e4, g2, g5 (7).
Чорныя: Кр d4, Каb, п. c7, d5, h4 (5).
Мат за 4 ходы.
Для тых, хто захапа падключыцца да нашага конкурсу рашэнняў, паўтараем папярэдняе заданне.

ОЛДРЖЫХ ДУРАС — ЗІГБЕРТ ТАРАШ
Іспанская партыя (1912 г., Сан-Себастьян)
1. e4 e5 2. Кf3 Сb6 3. Сb5 a6 4. Са4 Кf6 5. d3 d6 6. c3 g7 7. h3 Сg7 8. Сe3 0-0 9. Фc1 b5 10. Сe2 Лe8 11. Ch6 Ch8 12. Кbd2 d5 13. Кb3 Фd6 14. g4 Кd8 15. Фe3 Кe6 16. Кe5! Фe5 17. d4 Фd6 18. e5 Фd8 19. 0-0 Кd7 20. f4! Сg7 21. С:g7 К:g7 22. f5 Кf8 23. Лd1 Фh4 24. Кd2 g7 25. g7 f6 26. Лhg1 Лe7 27. Лg4! Фh5 28. Фf3 Фf7 29. e9 Фf6 30. Ф:d5+ і чорныя здаліся.

Заданне № 1 Белыя: Крh6, Фg5, Са3, Сс6, Ка8 (5).
Чорныя: Крe6, Лd7, п. e7, f7 (4).
Мат за 2 ходы.
Заданне № 2. Белыя: Крд1, Фе2, Лc1, Лd8, Ch1, Кf6 (6).

СВЯТЛАФОР НА ПАМ'ЯЦЬ
Для якіх мэтаў злучэння можна прывітаваць святлодзёны святлафор «Т1-2М1», пакуль невядома. Зразумела толькі, што гэты прыбор нечакана знік са сценаў па вуліцы Магілёўскай у Гомелі. ДАІ панесла страты ў памеры амаль што мільён рублёў.
Ірына АСТАШКЕВІЧ.

І ХАЛАТ ЖОНКІ...
У Оршы адбылася кур'ёзная сітуацыя. Грамадзянін, пасля таго як адсвяткаваў дзень нараджэння, вырашыў пакурчыць у сумяшчальнай прыбырліва-ваным пакоі. Сеў з цыгартай на ўнітаж... Зразумела, што ў невяржым стане курчыў неакуратна. У выніку загарэлася тое, што сусцупіла ў санітарны вузле. У ліку іншага і халат жонкі. Суседзі, калі адчулі пах гарэння, выклікалі выратавальнікаў. 49-гадовага курчыльшчыка выратавалі з вогненнага санітарнага вузла. Што пасля інцыдэнту сказала жонка — пытанне застаецца адкрытым.
Аляксандр ПУКШАНСКІ.

БУКЕТ 3 ПАДТЭКСТАМ

Дзяўчына з кветкамі ў тралейбусе. Усмехаецца кветкам. Ці таму, што іх падарыў. Упіваецца водарам. Ці тым, што яго прынес.

На яе глядзяць пасажыры. Хто з радасцю, хто з зайдрасцю. Хто шыра лубоўца, хто зыркае цішком. Дзяўчына з кветкамі — гэта загадка, гэта незвычайна, гэта цудоўна.

У наш час мала і рэдка хто дорыць кветкі. Практычныя лічачы гэта бесцэннай тратой грошай, а романтикі — дарогім задавальненнем.

— У вас сёння дзень нараджэння? — пытаюцца ў дзяўчыны ў тралейбусе.
— Не, з чаго вы ўзялі?
— Дык сёння ж не восьмага сакавіка.

Кветкі цяпер прыняты дарыць толькі са стандартнай нагоды. У Міжнародны жаночы дзень вуліцы напаяўныя мужчыны з букетамі. Кветкамі віншуюць усіх: калег, аднакласніц, маці, жонкаў, дочкаў, цешчы. І хоць бы адзін падарыў кветачку назаўтра, не ў дзень свята. Усё стандартна, прадказальна і запланавана.

— Значыць, у вас толькі што нарадзілася каханне, — працягваецца размова ў тралейбусе. — Гэты час так і завецца «чужака-букетны перыяд».

— Я ўжо два гады замужам, — дэманструе прысцяна дзяўчына з букетам.

— Дык што, дагэтуль кветкі дорыць? Ці здраджваеце мужу?
Немаючая пасажырка, відаць, сама даўно атрылівала кветкі ў падарунак. Яна не верыць у шырасць намераў, не верыць, што букеты могуць падносіць не толькі каханым і без нагоды.

— Я атрымала кветкі з кур'ерам, — здзіўляе сваім распадам дзяўчына. — Мой добры сябра нечакана з'ехаў у Маскву і, здаецца, збіраецца там застацца. Мы даўно не бачыліся, і вось кветкі — знак таго, што ў яго там усё добра. Інтрэнэт цяпер рэдка дазваляе і з Масквы ў Мінску такія паслугі заказваць. А для мяне гэтыя наманганні яшчэ больш каштоўныя.

Жанчына адступае, кідае свой недавер і настальгічна распавядае.

— Гэта цяпер можна што хочаш выдумач, абы грошы былі. А ў маю маладосць — ні грошай, ні магчымасцяў не было. Памятаю, бывала, надцягваючы Ванька валодах у жыцце, ды з рамонамі як прынясе! Вой, любіла я палывыя кветкі! І руж тых не трэба. Абы ад душы. Замуж я выходзіла з астрамі. Дачку першую нарадзіла ўвесну. Дык ён мне ў раддом цэлае бярэмя цюльпанаў прынес. Так і запамніліся самыя важныя моманты жыцця па кветках. А пасля Ванька перастаў іх дарыць. Я немаючая ўжо, а так бы прыемна было атрымаць...

... каткусу ў гаршку, — у размову ўключваецца малады чалавек, гадоў трыццаці на выгляд. — Гэта я разумю: карысны падарунак. І дома паставіць можна,

і не завяне, і паліваць часта не трэба, і каштуе нядрэага.

Абгрунтаваў думку. І паспрацаваў складана. І прычыць цяжка. А глупства поўнае!

Мы, жанчыны, абавязкова чытаем падтэкст. Ва ўсім. І ў кветках таксама. І калі б мне падарылі каткусу ў гаршку, я прачытала б у гэтым: «Вось табе кветка, толькі адчапіся. А не падабаецца, буду калоцца — я спецыяльна каткусу выбраў». Ружы ў мяне выклікаюць такіх ж асацыяцыі. Не люблю каралеву кветак. Праўда, аднойчы малады чалавек паўночы абламаваў шыпы на ружах, каб паднесці мне. Той букет крануў і запамніўся назаўсёды. І не важна, што я не люблю ружы. Каштоўная сама матывацыя.

Хлопец маёй сяброўкі ніколі не дарыў ёй кветак. І калі аднойчы убачыў зайдрослівы позірк дзяўчыны, праходзячы ля кветкавай крамы, спытаў: «Ты хочаш, каб я дарыў табе кветкі?» Пачуўшы радаснае «ага», хлопец стаў кансультавацца: якія кветкі ёй лепш дарыць, якая колеру, як запакаваныя. Дзіва, што не спытаў, на якую суму. Атрымаўшы доўгачаканы букет, дзяўчына не атрымала задавальнення. «Я быццам сама сабе яго купіла, — дзівілася са мною сяброўка, — і не важна, што гэта мае любімыя кветкі». Ёй таксама каштоўная матывацыя.

Неяк на дзень нараджэння сябра падарыў мне букет бэзу. «Не раскашлівайся», — прашапталі знаёмая матэрыялістка. А для мяне гэта быў самы лепшы падарунак. У Беларусі тады яшчэ была ранняя халодная вясна. І толькі ў паўднёвым Брэсце пачалі квітнець дрэвы. Бэз быў спецыяльна прывезены з Брэста, каб у мяне раней пачалася вясна. Якая матывацыя!

Адна бізнэс-лэдзі, спешчана ўвагай прыхільніца і, безумоўна, самымі шыкоўнымі букетамі, аднойчы раскладала над кветкамі, набывіты ў бабулькі ў пераходзе. Ёй іх падарыў студэнт са словамі: «Пакуль я не магу дазволіць сабе большага. Але выкажваю сваё захапленне вамі. І абавязкова дасягну вышэйш. Таму што ў мяне ёсць ваш прыклад прадзюжнасці і мэтакіраванасці. Яна зразумела і ацаніла матывацыю.

...Дзяўчына з букетам у тралейбусе засумавала.

— Муж таксама даўно не дарыў мне кветкі. Вось я і вязу гэты букет дадому, каб нагадаць яму, схмягнуць яго памяць, растурбаваць успаміны.

— Растурбавалі і мае, — адгукнуўся пажылы мужчына. — Выйду раней. На гэтым прыпынку кветкавая крама?

Тацяна САЛДАЦЕНКА. Фота аўтара.

Хочаш быць здаровым? Спі ў позе эмбрыёна!

«Хочаш добра выглядаць? Высыпайся!» — гэты пастулат добра вядомы ўсім. Як і галоўныя правілы здаровага сну. Зрэшты, паўтарэнне — маці вузнічка.

Асноўныя правілы добрага сну такія:

- спім не менш як 7—8 гадзін у суткі;
- ложак павінен быць у меру цвёрдым;
- падушка — невысокай;
- тэмпература ў пакоі — 18—20 °С;
- непажаданы прагляд перад сном «жахлівакаў», асабліва людзям з павышанай нервовай узбуджальнасцю;
- добра было б перад сном выпіць падушку ў пакоі — 18—20 °С;
- непажаданы прагляд перад сном «жахлівакаў», асабліва людзям з павышанай нервовай узбуджальнасцю;
- добра было б перад сном выпіць падушку ў пакоі — 18—20 °С;
- непажаданы прагляд перад сном «жахлівакаў», асабліва людзям з павышанай нервовай узбуджальнасцю;
- спаць трэба ў правільнай позе.
- Такім чынам, якія позы існуюць?

Поза эмбрыёна. Чалавек спіць на боку, ногі і рукі сагнутыя, галава прыкрыта нахілена. Гэта — лепшая поза для сну! Нездарма ж прырода менавіта ў такім становішчы трымае малага ва ўлонні маці. У такой позе цела адпачывае: усе яго суставы цалкам расслаблены, адсутнічае прагін пясніцы, зафіксаваныя натуральныя выгны груднога і шыйнага аддзелаў пазваночніка. Трахея і грудная клетка не адчуваюць ніякага ціску, дзякуючы чаму чалавек дыхае глыбока і роўна.

Поза салдаціка. Чалавек ляжыць на спіне, рукі і ногі выпячаны, тэлы, як па камандзе «смірна!». На першы погляд — поза цалкам натуральная, свабодная. Але ў яе ёсць шэраг недахопаў: па-першае, вольнае значэнне набывае якасць матраца. Калі ён мяккі, то ў вобласці пясніцы з'явіцца прагін, які можа выклікаць болевую адчуванне. Акрамя таго, гэта поза нярэдка правакуе храп.

Некаторыя вучоныя сцвярджаюць, што становішча цела чалавека падчас сну ў значнай ступені вызначаецца яго псіхалагічным якасцямі. І перахадзіць чалавек не спаць у якой-небудзь шкоднай позы надзвычай складана. Мы можам пагадацца з усімі доказамі,

мае малага ва ўлонні маці. У такой позе цела адпачывае: усе яго суставы цалкам расслаблены, адсутнічае прагін пясніцы, зафіксаваныя натуральныя выгны груднога і шыйнага аддзелаў пазваночніка. Трахея і грудная клетка не адчуваюць ніякага ціску, дзякуючы чаму чалавек дыхае глыбока і роўна.

Поза салдаціка. Чалавек ляжыць на спіне, рукі і ногі выпячаны, тэлы, як па камандзе «смірна!». На першы погляд — поза цалкам натуральная, свабодная. Але ў яе ёсць шэраг недахопаў: па-першае, вольнае значэнне набывае якасць матраца. Калі ён мяккі, то ў вобласці пясніцы з'явіцца прагін, які можа выклікаць болевую адчуванне. Акрамя таго, гэта поза нярэдка правакуе храп.

Некаторыя вучоныя сцвярджаюць, што становішча цела чалавека падчас сну ў значнай ступені вызначаецца яго псіхалагічным якасцямі. І перахадзіць чалавек не спаць у якой-небудзь шкоднай позы надзвычай складана. Мы можам пагадацца з усімі доказамі,

прымаць жалезныя рашэнні спаць толькі ў позе эмбрыёна, але як толькі сьведомасць адключыцца, цела само прымае звычайна-шкодную позу.

Калі вы належыце да такіх людзей і, прануўшыся, знаходзіце сябе ў стойкі «смірна!» — падмінеце самі сабе. Пакладзіце пад калені падушку. Такім чынам вы разгрузіце ніжні аддзел пазваночніка. А што можа быць больш важным, чым здароўе нашага «слупа жыцця»?

Поза свабоднага падзення. Ляжыць на жываце, галава павернутая ўбок, рукі размешчаны на падушцы. Вы спіце менавіта так? Асіярожна: могуць пацярпець шыйныя пазванкі. Бо галава павернутая ўбок да ўпору, і раніцай шыя можа зацякаць або хрускаць. З часам такая поза можа прынесці і больш сур'ёзныя праблемы: напрыклад, скрыўленне шыйных пазванкаў. А ўслед за гэтым — парушэнні ў рабоце унутраных органаў. Верагодна, наступнае ускладненне павышаецца ў выпадку, калі вы прывыклі спаць на высокай падушцы: да выгны ўбок

дадаецца яшчэ і ненатуральны выгін уверх. Прымеце падушку!

Поза «марская зорка». Чалавек ляжыць на спіне, рукі і ногі шырока раскінутыя ў розныя бакі. Поза падобная на «салдаціка» і правакуе тыя ж ускладненні.

Акрамя чыста фізіялагічнага значэння, такая поза мае і псіхалагічнае падпад'яць: псіхалогі сцвярджаюць, што імяненне шырока, амаль што хаатычна раскінутыя рукі і ногі, уласцівае людзям, якія перажываюць моцнае ўнутранае напружанне. Такім спосабам цела пазбаўляецца ад таго, што яго скоўвае навае. Пасля таго, як перыяд напружанасці міне, цела можа выбраць іншую, больш карысную позу для сну. А пакуль што паспрабуйце змяніць чымагчымыя негатыўныя падключы падушку пад ногі.

Падрыхтавала
Вольга ЦЫБУЛЬСКАЯ.

У Мінску адкрыўся сезон выстаў кошак. Кожную суботу розныя феліналагічныя цэнтры сталяць паказваюць самыя лепшыя пароды. Усё гэта — падрыхтоўка перад галоўнай падзеяй для аматараў чатырохногіх і іх гадаванцаў: 5-6 снежня ў Мінску пройдзе Міжнародная выстава кошак «Лепшая кошка Беларусі-2009». Прадстаўнікі феліналагічнай эліты Беларусі, Расіі, Літвы, Латвіі, Украіны, Польшчы, Чэхіі, Італіі збіруцца ў Рэспубліканскі Палац моладзі, дзе і будзе ўручаны «кашачы Оскар».

На здымках: Каля сямідзесяці ўдзельнікаў і каля дзесяці парод сабрала выстава клуба аматараў кошак «Ірбіс» у гэтыя выхадныя ў сталічным Палацы чыгуначнікаў.

Фота Марыны БЕГУНКОВАЙ.

МІСТЭР КОТ, або «Кашачы Оскар»

Аўтары апублікаваных матэрыялаў носьць адказнасць за падбор і дакладнасць фактаў, іх меркаванні не з'яўляюцца супадзеннем з меркаванням рэдакцыі. Рэдакцыя са сваім меркаваннем адбірае і публікуе адрасаваныя ёй лісты. Перадруку матэрыялаў, апублікаваных «Звезда», толькі з дазволу рэдакцыі.

— 292 21 03, уласных карэспандэнтаў у: Брасце: 20 37 98, Віцебску: 43 23 74, Гродне: 43 25 29, Гомелі: 40 91 92, Баранавічах: 47 71 94, Магілёве: 32 74 31; бухгалтэры: 292 22 03.

http://www.zvyazda.by;

ПРЫЁМ РЕКЛАМЫ тэл./факс: 287 17 79, e-mail: reklama@zvyazda.minsk.by

СЁННЯ
Месяц Маладзік 16 лістапада. Месяц у сузор'і Стрельца.

Сонца	Усход	Заход	Даўжыня дня
Мінск	7.42	16.06	8.24
Віцебск	7.38	15.50	8.12
Магілёў	7.33	15.56	8.26
Гомель	7.23	15.59	8.36
Гродна	7.57	16.23	8.26
Брэст	7.51	16.30	8.39

Імяніны
Пр. Гаўрылы, Рыгора. К. Анелі, Караліны, Рамана, Станіслава, Тамаша.

НАДВОР'Е на заўтра

Гоммагнітны ўзрушэнні

21 год 09 год 03 год
18 год 15 год 06 год
15 год 12 год 09 год

АВОНАЧЭННІ:
— німа прыкметных гоммагнітных узрушэнняў
— невялікія гоммагнітныя узрушэнні
— слабыя гоммагнітныя буры

У Сусветнай

ВАРШАВА	МІНЬ	РЫГА
ВІЛЬНЮС	МАСКВА	С.-ПЕЦЯРБУРГ

18 лістапада

1574 год — у Вільні Пятром Моціслаўцам на сродкі магілёўскіх купцоў Мамонінаў заснавана друкарня. Тут было выдана больш як 80 кніг, з іх 50 — на старабеларускай мове. Быў выданы «Часовнік», «Евангелле нарасольнае», «Псалтыр». Была адзіная беларуская друкарня, якая выпускала зборнікі заканадаўчых актаў, выданні прававога характару, у тым ліку «Трыбунал абывацельных Влікага князства Літоўскага», «Статут Влікага князства Літоўскага», шэраг палемічных твораў у абарону ўніі, напісаных І. Паўем. Кнігі вызначалі высокім паліграфічным і мастацка-арнаментальным афармленнем. Тут упершыню скарыстаны выраблены Грынём Іванавічам курсіўныя шрыфты, якія аднаўляюць графіку канцільярскага пісьма.

1917 год — упершыню пасля адмены Пятром І патрыяршата выбары патрыярха усёй Русі. Ім стаў мітрапаліт Маскоўскі і Каломненскі Ціхон.

«Празмернае славалюбства азмрочвае розум чалавека, і ён не заўважвае небяспек, якія пагражаюць яму аднаўлець»
Эзоп (VI ст. да н.э.), старажытнагрэчаскі байкапісец.

ПРАВАЕ І ЛЕВАЕ — ДАБРО І ЗЛО

У старажытнай славянскай традыцыі усё, што знаходзіцца справа ад чалавека, наперадзе яго і над варт, было «прамаркіравана» знакам добра, і наадварот — усё тое, што знаходзілася злева ад яго, ззаду і пад нагамі, мела негатыўную аднаку. Лічыцца, што на правым плячы «знаходзіцца» наш аніёл-адуноў, а на левым — сатана-спакунскі. Таму, адпраўляючыся ў далёкі шлях ці пачынаючы адказную справу, мы звяртаемся да малітоўнай дапамогі ў адрас Аніёла-адуноўніка: «Аніёл мой, пойдзем са мной, ты — наперадзе, а я за табой».

• Для таго, каб засцерагчыся ад наступства нячыстай сілы, у народзе раілі тройчы пльнуць праз левае плячо. Менавіта таму пры сустрачці каля парога роднай хаты маладыя тройчы выліваюць гарэлку з прапанаваных ім чарак праз левае плячо.

• Разумнага гаспадыня, каб пазбегнуць непрыемнасцяў і сварак з-за таго, што прасяпалі соль, павіна была кінуць некалькі крыштальнікаў солі праз левае плячо.

• У казачым эпасе славянаў нямаю сюзэтаў, у развіцці якіх прысутнічае матыў выбару галоўным героем кірунку руху. Ён прышоў на роствань і бачыць камень, на якім шматзначны надпіс: «Направа пойдзеш, каня страшці (ці: жывым застанеся), налева пойдзеш — самому мёртвым быць». Гэты незвычайны дарожны паказальнік-вясчун сведчыць пра тое, што той — «іншы» — свет, свет продкаў знаходзіцца па левую руку ад маршруту героя. Ці не таму падчас пахаванняў мы па старажытнай традыцыі нашых продкаў абавязкова закрываем тканінай белага колеру ўсе прадметы, якія даюць адлюстраванне. Свет «за лютэракам» — той, куды можна зазірнуць на некалькі імгненіяў (адлюстраванне), кардынальна змяняе наш свет: правае і левае мяняюцца месцамі.

Аксана КАТОВІЧ, Янка КРУК.

Усімхінемся!

Зіма. Раніца. Заходзіць бабуля ў тралейбус, дзе сядзіць адзін малады хлопец. Бабуля:
— Саступі мне месца, сыноч...
— Але месцаў хапае, бабуля.
— А тава нагрэтае...

Муж раніцай збіраецца на рыбалку. Жонка:
— Ты куды?
— На рыбалку.
— Злаві, калі ласка, аднаго шчупака, кілаграм карасёў, мяшок бульбы і пакет малака.

Гаспадыні для занатоўкі.
Добра накормлены і напоены муж, акуратна пакладзены на канапу, не прычыняе ніякага клопату ў лёгка ўпісваецца ў інтэр'ер любой кватэры. У выпадку непрыемных гукіў перыядычнага храпу, які ствараецца ад гэтага прадмета абсталывання, дастаткова проста перавярнуць мужчыну са спіны на бок.

— Вас сёння проста не пазнаць!
— Што, так добра выглядаю?
— Не ў гэтым прычына. Вы, наогул, хто?!

А я прыгажэйшая за Куды лыжы навастрэту?..